

1861/1977 III 100 / 14
Štowerski

ŽELEZAR

Leto XVII.

1977

Januar

Št. 1

OCENA SAMOUPRAVNIH, GOSPODARSKIH IN POLITIČNIH RAZMER

KONFERENCA ORGANIZACIJE ZK ŽELEZARNE ŠTORE

O konferenci poroča poverjenik »Komunista« Zdravko Ivačič

Iz poročila sekretarja sveta Zveze komunistov Železarne Štore, ki ga je podal na konferenci 18. decembra 1976

Uvodno poročilo, imenovano Ocena samoupravnih, političnih in gospodarskih razmer v Železarni Štore, je podal Milan Pugelj. Na osnovi navedb v tem poročilu in nanj navezujoče razprave članov konference, bo komite Zveze komunistov Železarne Štore pripravil konkretne zaključke z oceno dosedanjega dela, delovnimi nalogami, nosilci in roki.

Kaj je sekretar, tov. Pugelj, povedal?

Vsebinsko obširen in vsestranski referat bi lahko ločili na dva dela: zunanjepolitični in notranjegospodarski in politični.

V prvem delu je tov. Milan orisal sedanjo situacijo v svetu, Evropi in posebej opredelil naše odnose s sosednjimi državami. Našo zunanjepolitično dejavnost je povezal tako, da je predočil vpliv mednarodne gospodarske in politične situacije na stanje v Jugoslaviji.

Po oceni gospodarstva in politične klime leta 1976 je tov. sekretar opredelil naše poslovanje v tem letu. Med drugim je dejal:

»Pogoji letošnjega gospodarjenja so veliko težji in zahtevnejši kot v preteklih letih. Vpliv novih zakonskih predpisov, predvsem v cilju zaježitve inflacije v normalne okvire, je velik činitelj težjih pogojev gospodarjenja. Novi pogoji prodaje naših izdelkov, zavarovanje plačil, plačana realizacija, so momenti, ki so narekovali hitrejšo prilagajanje vse delovne organizacije tem zaostrenim pogojem. Že ob sprejemanju letnega načrta za letošnje leto je bilo očitno, da moramo v lastni hiši podvzeti vrsto ukrepov za doseganje s planom postavljenih nalog. Zaključujemo drugo leto v prizadevanjih, da z akcijskimi programi dobrega gospodarjenja zagotovimo uspeh poslovanja. Žal ugotavljam, da smo bili premalo učinkoviti pri pridobivanju novih kvalitetnih naročil pri še uspešnejšem zniževanju stroškov, zaposlovanju delovne sile, kar predvsem velja za prvo polletje, in obvladovanju osebnih prejemkov; predvsem pa ni tako imenovanega kvalitetnega premika naše strukture proizvodnje.«

Seveda pa je ocenil tudi pozitivne premike in dosežke. Pravilnost njegove ocene so potrdili tudi poznejši razpravljavci (o razpravah pišemo posebej!).

DELOVNEMU KOLEKTIVU
ŽELEZARNE
ŠTORE PRI CELJU

VSEMU KOLEKTIVU ŽELIM SREČNO IN
USPEŠNO NOVO LETO 1977

LESKOŠEK FRANC-LUKA

Franc-Luka Leskošek

LJUBLJANA, dne 22.12.1976

Naloge, ki jih je tov. Milan nakazal, se dopolnjujejo z nalogami, ki jih kot nujne opredeljuje razprava na konferenci in so povzete v sklepkih, zato jih na tem mestu ne bi ponavljali.

(Nadaljevanje na 2. strani)

NA PRAGU NOVEGA LETA

Iz prvega prestopamo v drugo leto srednjeročnega razvoja 1976 do 1980. Po stagnaciji proizvodnje je novo leto 1977 odločilno za naš samoupravni preporod in prihodnost slovenskega železarstva.

Leto 1976 je sklenjeno in že stojimo na pragu novega leta 1977. Tisočletja človeštvo tej časovni izmenjavi posvečuje izjemno pozornost. Ob pogledu na prehojeno pot so vsi upi in želje usmerjeni naprej v čisto in neomadeževano novo leto, ki naj bi za vse ljudi bilo uspešno v miru in slogi.

Minulo leto za jugoslovanske narode in narodnosti pomeni nov korak pri uveljavljanju ter usmerjanju humane samoupravne izgradnje socializma. V Colombu in s svojimi načeli pri reševanju mednarodnih zapletov in zlasti z enotno podporo svojih bratov v tujini je socialistična, federativna republika Jugoslavija povečala svoj ugled nevezane dežele. S srednjeročnimi družbenimi plani si je trasirala pot socialnega gospodarstva ter socialnega razvoja v obdobju 1976 do 1980. Z vključevanjem združenega dela v sistem družbenega načrtovanja so delovne organizacije prevzele neposredno odgovornost pri ureničevanju srednjeročnega plana. Slovenske železarne imajo svojo obveznost izraženo v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije in v lastnem sporazumu o temeljih srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja za obdobje 1976 do 1980.

Leta 1976 je bilo za Jugoslavijo prvo leto novega petletnega obdobja. Dosežki na področju zoževanja delovanja inflacije, zniževanja zunanjetrgovinskega primanjkljaja, oblikovanja deviznih rezerv in približevanja dinarja njegovi konvertibilnosti kažejo moč in sposobnost samoupravne ureditve. Žal pa smo v materialni proizvodnji znatno zaostali za rezultati, ki so opredeljeni v srednjeročnem planu.

Kot učinek zunanjih vplivov, administrativnih predpisov, restriktivskih ukrepov ter zlasti zakona o zavarovanju plačil se je

zmanjšalo domače povpraševanje, znižala investicijska poraba in tudi povečani izvoz ni kompenziral manjše prodaje v državi, zato je stagnirala proizvodnja in znižala sta se dohodek ter reprodukcijska sposobnost združenega dela. V drugi obliki, a s podobnimi učinki, smo tudi pri nas čutili nadloge restrikcije, kar mora biti poduk pri uresničevanju srednjeročnega načrta na vsej njegovi poti.

Jugoslavija je odprta in nevezana socialistična dežela, zato mora tudi njeno gospodarstvo biti vključeno v mednarodno delitev dela. En del izdelkov mora imeti svoje odjemalce v tujini, saj je to pogoj za doseganje načrtovane proizvodnje in želenega uvoza surovin, reprodukcijskega materiala, opreme ter blaga široke porabe. Preobrat v plačilni bilanci moramo v prihodnosti koristiti tako, da bo delež izvoza blaga v proizvodnji stalno rasel.

Naša sestavljena organizacija združenega dela Slovenske železarne ni mogla avtonomno voditi poslovne politike, refleksi splošnega gibanja jugoslovanskega gospodarstva so tudi pri nas bili podobni.

Približni podatki nam kažejo, da smo leta 1976 dosegli 203.000 ton grodtja in napredovali za 4%, 780.000 ton surovega jekla in nazadovali za 2%, 700.000 ton blagovne proizvodnje in nazadovali za 6%, 7,1 milijarde din prodanega blaga, kar je 2% manj kot lani, in 44 milijonov dolarjev izvoza, kar je 13% več od leta 1975.

V Slovenskih železarnah je izvoz porastel, padli pa so proizvodnja, produktivnost in celotna realizacija.

Kljub temu, da so Slovenske železarne tudi v letu 1976 presegle milijardo dinarjev bruto akumulacije, se je reprodukcijska (Nadaljevanje na 3. strani)

AKCIJSKO NARAVNANA RAZPRAVA

O ČEM VSE SMO SPREGOVORILI NA KONFERENCI OO ZK ŽELEZARNE STORE

Osnovne misli razpravljalcev na konferenci bi lahko strnili takele: Zaostrena gospodarska situacija v letu 1976 je terjala od vseh članov kolektiva dodatne napore. Previdevanja za leto 1977 ne napovedujejo izboljšanja stanja. Že v preteklem letu so se člani ZK posebej angažirali pri reševanju gospodarskih in drugih za kolektiv pomembnih vprašanj. Ob tem so izpostavljeni dosežki na področju dobrega gospodarjenja (stabilizacija, zmanjševanje stroškov) inventivne dejavnosti, praktičnih dosežkov pri obveščanju in v aktivnosti družbenopolitičnih organizacij. Vsi ti dosežki omogočajo nadaljnjo rast samoupravnih odnosov.

Dejavnost zveze komunistov je bila po posameznih osnovnih organizacijah različna, povsod pa je opazen premik naprej. Oživlja se tudi dejavnost mladih, organiziranih v ZSMS, vendar je aktiven le manjši del članstva.

Osnovna, v tem času najaktualnejša naloga, ki je pred nami, je ureditve določb zakona o združenem delu, predvsem na področju gospodarjenja (medsebojni ekonomski odnosi, planiranje), samoupravne organiziranosti (organiziranost, normativni akti, obveščanje) in delovnih razmerij (nagrajevanje po delu, kreativna kadrovska politika).

To je le nekaj najpomembnejših misli. Sedaj pa pogledimo še prerez skozi razpravo.

Lazar Jovanovski

Del razprave je tov. Lazo posvetil vprašanju po njegovi oceni še vedno premajhni učinkovitosti članov ZK pri vsakdanjem družbenopolitičnem delu. Sicer pa je osrednji del razprave posvetil predstojajočemu ureditvi zakona o združenem delu. Ob vprašanju je izpostavil dvojne: čimprejšnjo reorganizacijo skupnih služb v smislu zakonskih določb in dosledno izvedbo nagrajevanja po delu.

Marjan Belej

Tov. Marjan je v svoji vsebinsko obsežni razpravi orisal naš gospodarski položaj, zlasti v smislu preteklih in pričakovanih odnosov na trgu. Naša udeležba v mednarodni delitvi dela ni zamenljiv element. V letu 1976 smo dosegli precejšnje premike pri zmanjševanju uvoza in njegovo zamenjavo z domačimi viri oskrbe. Naš nadaljnji razvoj mora temeljiti predvsem na večji finalizaciji sedanjih izdelkov.

»Kako doseči izboljšanje akumulativnosti našega poslovanja, trajno širjenje materialne baze samoupravljanja in s tem večje produktivnosti, kako se povežati v slovenskem in jugoslovanskem prostoru v okviru sporazumevanja z drugimi grupacijami, da si zagotovimo družbeno smotno delitev dela itd. To so le nekateri od odprtih problemov, ki nam stojijo na poti oziroma venomer grozijo potisniti naš korak nazaj. Ključ za reševanje teh vprašanj materialne narave pa je, kot nas učijo izkušnje delavskega razreda in lastne samoupravne prakse, v urejanju medsebojnih odnosov vseh sil v združenem delu in samo tu. Stare zakoninjenave navade morajo napraviti prostor novim pogledom, ustavna določila kot so urejena v novem zakonu o združenem delu pa morajo dobiti mesto v odnosih med materijo in ljudmi, ter končno med samimi ljudmi. Ponuža se torej zelo obsežen kompleks aktivnosti zlasti članov ZK in v vseh sredinah, kjerkoli si

bodi, da z razčiščevanjem vzrokov za vsakdanje neuspehe čistimo oviro za oviro.«

Nov način obračunavanja dohodka pomeni prelomnico v našem poslovanju, saj rešuje medsebojno zadolženost. V zvezi z našim stanjem ob koncu leta pravi:

»Prav tako pa lahko ugotovimo, da se pod površino sedanje likvidnosti, ki je v veliki meri odraz za nazaj pokasiranih terjatev do kupcev, skriva potencialna nevarnost, da bo zadovoljstvo na papirju kaj hitro splahnelo, če ne bomo izpeljali resnične varčnosti in občutka za racionalno porabo na vsa delovna mesta v proizvodnji in v službah.«

V nadaljevanju razprave je bila omenjena poleg zahtev po kakovostnih izdelkih še nujna solidarnost in poslovno obnašanje, dokler blaga ne izročimo kupcu. V zvezi z razvojem strokovnih služb tov. Marjan ugotavlja, da poslovno sme odločitve in proboj med vrhunsko uspešne delovne organizacije zagotavljajo le strokovno močne (usposobljene) ekipe in ob tem istočasno izpostavlja nujnost dosledne borbe za aktivno reševanje odprtih vprašanj s konkretnimi predlogi samoupravnim organom na vseh ravneh. Ob tem je posebej izpostavil po njegovi oceni nezadovoljivo organiziranost in sodelovanje med posameznimi delovnimi organizacijami v okviru Slovenskih železarn.

Ob zaključku je tov. Marjan opozoril še na pogosto izpostavljeno vprašanje: Nujnost stimulativnega nagrajevanja po delu kot tiste prvine, ki naj zagotovi dvig produktivnosti dela v vseh delih proizvodnega procesa v širšem smislu besede.

Slavko Plevnik

V svojem prispevku je preletel zgodovino naše aktivnosti, ki naj bi delu naših izdelkov — odlikom — prinesla možnost za čim višjo stopnjo finalizacije — to je izgradnjo tovarne traktorjev in v zvezi s tem sodelovanje s Fiatom.

Tov. Slavko je povedal, da gre do dela pri pripravi začetka proizvodnje h kraju, čeprav so še vedno prisotne nekatere formalne težave v zvezi z uvozom (le te so nas spremljale ves čas izgradnje — op. pisca), v celoti še niso rešena vsa kadrovska vprašanja in odnosi z jugoslovanskimi kooperanti.

»Poudariti moramo, da so pri realizaciji projekta traktorjev v Štorah sodelovali vsi merodajni faktorji od družbenopolitičnih do strokovnih in tako vsi prispevali svoj doprinos. Se pa še najdejo med nami posamezniki in službe, ki jim pomen tega proizvodnega objekta ni dovolj jasen in se ne vključujejo vanj v taki meri, kot bi bilo potrebno oziroma kot to določajo sklepi naših samoupravnih organov.«

Drago Stokavnik

je večji del svoje razprave namenil oceni dejavnosti članov ZK in uspešnosti njihove aktivnosti, pri tem je dejal:

»Rezultati, katere je temeljna organizacija združenega dela v letošnjem letu dosegla, so odraz urejenih medsebojnih odnosov znotraj temeljne organizacije združenega dela in velike aktivnosti komunistov v posameznih obratih. Aktivnost članov ZK se je posebej odražala na realizaciji sprejetih sklepov in smernic sveta ZK ter smernic občinskih ter ostalih forumov. Poseben poudarek je bil dan budnosti nad realizacijo sprejetih stabilizacijskih programov, ki so rezultat politike ZK, sindikata in ostalih družbenopolitičnih organizacij na nivoju federacije, republike in Slovenskih železarn.«

Tov. Drago je svoj prispevek zaključil z opredelitvijo konkretnih nalog za nadaljnje delo.

Mirko Gozdnikar

V vsebinsko obširni razpravi se je dotaknil večjih vprašanj, s katerimi so se komunisti v železarni, posebej v TOZD vzdrževanje in transport, srečevali v preteklem obdobju. Posebej je izpostavil stabilizacijska prizadevanja in ob njih inovacijsko dejavnost, za katero pravi:

»Kot poseben pozitiven pokazatelj bi tu omenil inovacijsko dejavnost. Po naši oceni je ta dejavnost v naši TOZD, posebno v letošnjem letu, zelo porasla. To dokazuje tudi podatek, da imamo nad 40 inovatorjev, ki so predložili nad 30 inovacij. Naši inovatorji pa so poznani tudi izven naše delovne organizacije, kar dokazujejo tudi priznanja, ki so jih prejeli. Če to vse skupaj strnemo v celoto, lahko ugotovimo, da je to gotovo eden izmed najmočnejših faktorjev akcije dobrega gospodarjenja, ki ga pa zaradi narave naše dejavnosti ne moremo ovrednotiti samo na nivoju naše temeljne organizacije združenega dela, ampak se pravi rezultat pokaže šele na ravni delovne organizacije.«

Tov. Mirko je kritično ocenil potek akcije vpisa posojila za ceste, ki jo je označil kot »tako rekoč ponesrečeno«, vendar meni, da smo se ob tem vendarle nekaj naučili. Nadalje je kot nezadovoljivo ocenil delovanje delegacij

za zbor združenega dela in za posamezne samoupravne interesne skupnosti, predvsem v smislu povezovanja delegatov z njihovo delegatsko bazo.

Osrednji del razprave je bil namenjen gospodarjenju v letu 1977, od temeljnih priprav za letni gospodarski načrt pa vse do nujne uresničitve vseh ekonomskih odnosov delavcev znotraj celotnega kolektiva. Med drugim pravi:

»Rast dohodka v svoji temeljni organizaciji združenega dela lahko delavci zagotove samo s skupnim planom razpolaganja z dohodkom vseh temeljnih organizacij združenega dela, ki so v posredni ali neposredni medsebojni delovni odvisnosti. Seveda pa delavci ne uresničujejo svojih dolžnosti in pravic kot zasebniki ampak kot delavci, ki združujejo delo. Delavci morajo imeti možnost za neposredno odločanje o dohodku, ki je odvisen od produktivnosti dela v njihovi temeljni organizaciji združenega dela kot tudi povečanje družbene produktivnosti, smotrnosti dela, dobre organizacije, minulega dela, naložb itd. Zaradi tega je tudi lahko dohodek ene temeljne organizacije združenega dela večji od dohodka druge temeljne organizacije združenega dela. Se vedno pa se dogaja, da posamezniki in skupine smatrajo, da je odločanje o dohodku izključno njihova pristojnost, pri tem pa seveda pozabljajo, da dohodek ustvarjajo z delom na proizvodnih sredstvih, ki so družbena lastnina in da tako ustvarjen dohodek ni samo rezultat njihovega dela ampak tudi rezultat skupnega družbenega dela.«

Ivan Žmahar

je spregovoril o ljudski obrambi in družbeni samozaščiti ter o vprašanju delovnega reda znotraj kolektiva. Ob izpostavitvi najkritičnejših pojavov je menil, da moramo naloge za izboljšanje stanja na vsem področju vnesti tudi v vse programe družbenopolitičnih organizacij in drugih dejavnikov.

Jože Gaberšček

je svoj prispevek konferenci posredoval v pismeni obliki. Celovito je ocenil inventivno dejavnost v železarni in med drugim zapisal:

»Vključili smo se v široko akcijo pospeševanja inventivne dejavnosti. Odločili smo se za organiziranje množične inventivne dejavnosti, istočasno pa smo dobili potrdilo prepričanja, da je treba razvijati tudi vse oblike fundamentalnega in aplikativnega raziskovalno razvojnega dela, ki se mora bolj kot kadarkoli do slej povežati s proizvodnjo.«

Po krajši oceni stanja, opremljeni s količinskimi kazalci, je nadaljeval:

»Menim, da bi morali posebej razmisliti o tem, ali ni nastopil čas, ko lahko po tujem vzorcu tudi mi začnemo bolj odločno prodajati našo strokovno pamet. Samo v svetu neurščenih. Razkorak na področju tehnologije in tehnike sploh, je med industrijsko razvitimi in nerazvitimi vedno večji. Ker je nujno, da se ta razlika začne zmanjševati, mo-

AKCIJSKO NARAVNANA RAZPRAVA

ramo storiti dvoje: ubrati poti razvoja, ki nas bodo pripeljale čim hitreje in čim bližje nivoja razvitih, istočasno pa naše znanje in izkušnje ponuditi manj razvitim od nas.

Vem, da je razmišljanje dokaj smelo, vendar morda le ta trenutek. Dejstvo je in ostane, da je splošen družbeni razvoj pogojen z gospodarskim. Napredovanje je življenjsko nujno, ker pomeni mirovanje stagnacije.

Zravko Ivačič

je spregovoril o nekaterih vprašanih s področja obveščanja, kot bistveni sestavini samoupravnega odločanja. Najprej je konkretno izpostavil ustavno in zakonsko opredelitev informiranja, nato pa nadaljeval:

»V Železarni Štore smo k izgradnji informacijskega sistema, ki bi zagotavljal ustavno opredeljeni položaj delavca v zvezi s pravico do obveščanosti, pristopili po dveh poteh hkrati:

— naročili smo študijo pri ekonomskem centru v Mariboru, istočasno pa smo

— v strokovni službi samoupravnih organov počasi, korak za korakom, uvajali nove metode dela, uveljavljali vsebinsko drugačen pristop do informiranja.

Prvi del pristopa je ocenil kot doslej neuspešen, saj se je neupravičeno zaustavil že v prvi fazi in ni našel nadaljevanja kljub številnim sklepom samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. O uspehih doma pa je med drugim dejal:

»Nekoliko več v praksi uporabljenih novosti je dalo angažiranje pri konkretnem delu. Ob podpori posameznih samoupravnih organov in spodbudnih stališč organov družbenopolitičnih organizacij smo v Železarni Štore na obveščanju naredili precejšen korak naprej. Vse informacije v danih pogojih v kar največji možni meri po vsebini in obliki prilagajamo nivoju, kateremu so namenjene, ne da bi pri tem posegali v celovitost in točnost podatkov. Gradivo, na osnovi katerega so potrebne samoupravne odločitve, opremljeno z obrazložitvami, predlogi in ovrednotenjem. Počasi presegamo miselnost, da informacije ne smejo biti kritične, polemične. Viden napredek smo dosegli tudi pri naših internih glasilih.«

V nadaljevanju je tov. Zravko povedal, da so tudi pri uvajanju vseh omenjenih vsebinskih premikov včasih naleteli na nerazumevanje in odpor nekaterih sredin. Predvsem so se pojavljale ideje o cenzuri ali prirejanju informacij — pri tem misli na prirejanje v negativnem smislu — nadalje težnje po monopolu nad informacijami in v zvezi s tem poizkusi popolnega podrejanja informacijske dejavnosti posameznikom ali posameznim strukturam.

Svojo razpravo je zaključil z mislijo, da lahko politiko informiranja krojijo le delavci sami neposredno ali po delegatih v samoupravnih organih. Temu primerna mora biti tudi opredelitev specializirane dejavnosti in nje strokovne službe.

Dragan Simovič
in Zdenka Stambergar

Sta spregovorila o dejavnosti mladih, posebej članov ZK. Oba ocenjujeta njihovo premajhno aktivnost in obenem navajata vzroke za to: poleg premajhne zainteresiranosti so prisotne še objektivne ovire za delo, med katerimi predvsem izstopa oddaljenost prebivališč velikega števila mladih, ki se na delo vozijo z avtobusi — v Štorah oziroma bližnji okolici stanuje le 12 % naših mladincev.

Tov. Dragan med drugim pravi:

»V železarni od ca. 60 mladih komunistov trenutno aktivno deluje v ZSMS le 14, drugi so ali angažirani v drugih družbenopolitičnih organizacijah ali neaktivni. Menim, da se strinjate z ugotovitvijo, da je v Železarni Štore, ki šteje ca. 1200 mladih, 4 % mladih komunistov premajhna številka in ni odraz dejanskega družbenopolitičnega ter samoupravnega življenja v naši delovni organizaciji.«

In še izsek iz Zdenkine razprave:

»Kar zadeva kadrovske baze, mislim, da je to zelo odvisno od bodočega dela aktivov mladih komunistov. Mladim ljudem smo dali na razpolago odločitve, koliko in kako se želijo vključiti v delo zveze socialistične mladine in po zadnjih podatkih imamo 1156 organiziranih v zvezi socialistične mladine. Vprašanje je, koliko jih je aktivnih. Zadnje čase smo v naši delovni organizaciji naredili nekaj akcij, ki so žal ostale brez odmeva, ker je zatajil informativni sistem oziroma komisija za informiranje ni opravila svoje naloge, za katero je bila zadolžena.«

Albin Držan

V svoji razpravi je celovito orisal vprašanja kadrovske politike: delovna razmerja, nagrajevanje in izobraževanje. Opozoril je na nujnost doslednega upoštevanja pravic in dolžnosti delavcev in na oblikovanje kadrovske politike le ob sodelovanju čim širšega kroga članov kolektiva, ob aktivnem vključevanju družbenopolitičnih organizacij.

Osrednji del razprave je namenil politiki nagrajevanja. S tega področja bi lahko ugotovitve pozveli takole:

1. Sistemizacijo delovnih mest, ki služi na eni strani pri kadrovanju, na drugi strani pa kot osnova za vrednotenje delovnih mest, je potrebno čimprej dokončati.

2. Še pred prehodom v novo poslovno leto je treba odločiti kaj z odbitki zaradi neustrezne izobrazbe. Najbrž jih bo potrebno odpraviti, saj niso v skladu z ustavo in z zakonom o združenem delu.

3. Nemudoma bo potrebno pristopiti k normativnemu urejanju samoupravnih aktov s področja nagrajevanja. To področje je formalnopravno neurejeno. Samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev za osebne dohodke nimamo. Uporabljamo samoupravne akte (pravilniki, sklepi samo-

upravnih organov), ki so zastareli in niso bili sprejeti po sedaj uzakonjenem samoupravnem postopku.

Svoj prispevek je tov. Albin zaključil takole:

»Prav tako moramo v prihodnje posvetiti večjo skrb samoupravnemu in družbenopolitičnemu usposabljanju članov naše delovne skupnosti, kajti le na ta način bomo uspešnejši pri uveljavljanju načel, ki smo jih sprejeli z novo ustavo ter z zakonom o združenem delu.«

Dušan Burnik

Tov. Dušan je svoj prispevek pričakovano namenil osvetlitvi gospodarskega položaja, in sicer v evropskem in jugoslovanskem merilu s primerjavo stanja in vplivi teh gospodarskih tokov na naše razmere in dosežene rezultate. Iz tako izpeljanih ugotovi-

tev lahko izluščimo tudi napoved za gospodarjenje v letu 1977 in v zvezi s tem pripravimo kar najkvalitetnejši načrt našega poslovanja.

Ostali razpravljalci

Franc Kavka je dopolnil razpravo o družbeni samozaščiti ter spregovoril o predstojemcem referendumu o samouprispevku.

Frido Gradišnik pa je orisal dosedanje in bodoče naloge v zvezi z ureditvijo zakona o združenem delu.

Franci Gazvoda je konferenco pozdravil v imenu občinskega komiteja ZKS Celje in ob tem spregovoril o gospodarskem in političnem stanju v občini. Ugodno je ocenil naša prizadevanja in posebej pohvalil organizacijo konference.

Zravko Ivačič

NA PRAGU NOVEGA LETA

(Nadaljevanje s 1. strani)

spodobnost znatno znižala, zato z dosežki tega leta ne moremo biti zadovoljni. Premalo smo stabilizacijsko delovali v smeri:

— oblikovanja zaloga kvalitete bлага, kar bo pogoj konkurenčne sposobnosti v prihodnje;

— trajnejše prisotnosti na zunanjih tržiščih, ki je pogoj optimalnega koriščenja proizvodnih zmogljivosti in s tem rentabilnosti poslovanja;

— gibanja zaposlenih, usklajenega z osnovnim načelom stalne rasti produktivnosti dela;

— splošnega zniževanja poslovnih stroškov, kar bo v prihodnosti imperativ presežka dohodka in reprodukcijske sposobnosti.

Novo leto, ki je drugo leto tekočega srednjeročnega načrta, mora biti uspešnejše. Za leto 1977 predvideva gospodarski načrt Slovenskih železarn zopet rast proizvodnje in zboljševanje učinkovitosti poslovanja. Načrtujemo: grodlja 200.000 ton, kar je 2 % več od dosežka leta 1975; surovega jekla 809.000 ton, kar je 1,5 % več od dosežka leta 1975; blagovne proizvodnje 772.000 ton, kar je 4 % več od dosežka leta 1975; realizacije 9 milijard din, kar je 20 % več od dosežka leta 1975; izvoza 50 milijonov dolarjev, kar je 28 % več od dosežka leta 1975; zaposlenih 17.300, kar je 5,8 % več od leta 1975.

Nove proizvodne zmogljivosti, zlasti valjarna za hladno valjane trakove in pločevino na Jesenicah ter tovarna traktorjev v Štorah, v katere so vložena velika družbena sredstva, zahtevajo skok v produktivnosti, realizaciji in izvozu. Smo torej pred velikim izpitom, ki bo odpiral vrata novim naložbam.

Proizvodnja materialnih dobrin in kvalitetni premik v gospodarjenju niso edine naše zadolžitve v novem letu. Pomembna je izpeljava določil zakona o združenem delu in preobrazba medsebojnih odnosov v proizvodnem procesu združenega dela. SOZD

Slovenske železarne je že postala sistem, ki združene delovne organizacije izdelave in predelave jekla usmerja v proizvodnji ter blagovnem prometu, namensko združuje sredstva, usklajuje investicijske naložbe in razvija dohodkovno soodvisnost.

Raven, ki smo jo dosegli, je izhodišče za nadaljnjo krepitev naših samoupravnih odnosov, da bi postali sestavljena organizacija združenega dela, ki zajema sestavine družbenega načrtovanja, optimiziranja proizvodnje ter poslovanja, skluden ter dohodkovno soodvisen razvoj in bilanciranje zunanjetrgovinskega prometa. To bo moral zagotoviti nov samoupravni sporazum združevanja v Slovenske železarne. To pa ne bo vse.

Kot pobudnik in neposredno zainteresirane morajo Slovenske železarne v novem letu:

— uvesti zlasti za plemenita jekla in serijsko proizvodnjo resnično politiko prodaje prek zaloga;

— v vertikalnem proizvodnem postopku vpeljati delitev prihodka med združenimi delovnimi organizacijami;

— prevzeti in vpeljati bilanciranje proizvodnje ter porabe jekla v poslovni skupnosti za jeklo; — razviti usklajevanje in pospeševanje plemenitenja proizvodnje in predelave jekla.

Leto 1977 bo pomembno za strukturalni preporod Slovenskih železarn. V tem letu moramo pospešiti delo na projektih, da bi pred sklenitvijo tega petletnega obdobja uresničili namene in dosegli predvidene cilje srednjeročnega razvojnega načrta.

V zaupanju v lastne sposobnosti in moč skupnih interesov sem prepričan, da bomo leta 1977 dosegli nov korak pri oblikovanju prihodnosti slovenskega železarstva.

Vsem delavkam in delavcem ter družinskim članom velike skupnosti Slovenskih železarn želim srečno, zdravo ter uspešno novo leto 1977.

Gregor Klančnik

Na poti dohodkovnih odnosov

OBLIKUJE SE NOV SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU V SLOVENSKE ŽELEZARNE

Povečevanje sadov ustvarjalnega dela je pogoj spreminjanja in uveljavljanja družbenih odnosov. Te cilje zasleduje tudi socialistična samoupravna ureditev z zakonom o združenem delu. Uveljavljanje tega zakona v Slovenskih železarnah bo dalo ekonomsko povezanost, dohodkovno soodvisnost, usklajeno poslovanje, učinkovit razvoj, vizualno enotnost, kakovostni premik in prihodnost slovenskega železarstva.

Gregor Klančnik

Človek je prej poskrbel za hrano kot pa molil boga. Ta resnica je bila prisotna na celotni poti razvoja človeštva, svojo veljavo pa je zadržala tudi v sedanjem času.

Ustvarjanje materialnih in kulturnih dobrin pogojuje razvijanje družbenih odnosov, svojo prihodnost pa je imela v preteklosti in ima tudi v sedanjosti le taka ureditev, ki vzpodbuja višje gospodarske dosežke in dviguje družbeno produktivnost dela. V sadovih dela je osnova za višjo intelektualno raven, razvoj kulture in socialnega ter zdravstvenega stanja človeštva. To velja tudi za socialistično samoupravno družbeno ureditev.

Veliko smo v dobrih treh desetletjih osvobodili domovine dosegli v Jugoslaviji, dosti pa tudi zamudili. Ljubezen do samoupravnih odnosov je slepa, če ni oplemenjena z zavestjo, da so boljši proizvodni rezultati pogoj njihovega obstoja in daljnega razvijanja. Zaostajanje za dosežki razvitih ekonomij ni toliko časa problematično, dokler se razlika zmanjšuje, kritično pa je, če se povečuje. Primerjava je vedno možna, najlažja pa je pri izvozu.

Potem ko je Jugoslavija leta 1976 dosegla velik uspeh pri brzdanju inflacije in zlasti povečanju izvoza, zmanjšanju zunanje-trgovinskega primanjkljaja, stabilizaciji dinarja ter njegovemu približevanju konvertibilnosti, nas že prevpijejo tisti, ki s protekcionizmom želijo zamegliti pot krepitve socialistične samoupravne ureditve.

Ob vstopu v novo leto 1977 je zopet začela prevladovati ekonomska zmota, da je izvoz rentabilnostno nesprejemljiv, uvoz je življenjska nužnost, brez inflacije pa ni razvoja. Kam to vodi, je jasno, k oddaljevanju od resničnega utrjevanja naše samoupravne ureditve. Veliko energije se porabi za dokazovanje, da izvoz pomeni rdeče številke in da je ta izguba objektivne narave ne pa posledica subjektivnih slabosti. Pa vendar so vsi dosežki rezultat subjektivnih sil. Večina delovnih organizacij želi kupovati v inozemstvu, prodajati pa doma. Razumljivo je, da je v tem nekaj narobe; nič drugega kot to, da raven naše družbene produktivnosti in poslovne rentabilnosti zaostaja za konkurenti v drugih državah. Žal moramo ugotoviti, da nas s svojimi proizvodno poslovnimi rezultati prekašajo tudi konkurenti kapitalističnega družbenega sistema.

Ob tem kj ugotavljamo, da so proizvodni dosežki rezultat svobodne menjave dela delavcev v tovarnah in na poljih, šolstva, znanosti, kulture, zdravstva in tudi obrambne sposobnosti, moramo vedeti, da je pomembna

predvsem njihova rast. Gospodarsko gibanje je najboljši barometer za ugotavljanje stanja nekoga družbenega sistema.

IZVOZ KREPI OBSEG IN KONDICIJO GOSPODARSTVA

Jugoslavija je politično odprta dežela, zato mora biti tudi gospodarsko odprta. Avtarkija ali zapiranje v lastne meje ni sprejemljiva, jasno pa je, da moramo tudi z izvozom krepiti naše gospodarstvo, če hočemo uvažati. Vedeti moramo, da je od vseh rešitev najslabša zniževanje proizvodnje in da izvoz pomeni zaposlitev in boljše izkoriščanje proizvodnih potencialov ter s tem tudi relativno nižje proizvodne stroške. Rast gospodarstva je torej neposredno odvisna od rasti proizvodnje, namenjene za domače in zunanja tržišča, kar pomeni, da je krepitev našega družbenopolitičnega samoupravnega sistema neposredno odvisna od gibanja izvoza. Izvoz pa pomeni srečanje z močnimi konkurenti, ki stalno izboljšujejo svoje poslovne uspehe.

Prihodnost slovenskega železarstva je v zlahtnih in plemenitih jeklih. V podobnem položaju je Švedska. V borbi za obstoj na svetovnih tržiščih mora iskati najoptimalnejšo rešitev proizvodnega procesa. Tam se vrši pospešeni postopek specializacije in racionalizacije, ki se ne ustavlja na mejah koncernov, temveč zavzema večje razsežnosti. Delitev dela se vrši med velikimi družbami, saj ožje specializirani program pomeni boljše obvladanje proizvodnega postopka, večje izplete, nižje stroške izdelave in višjo produktivnost dela. Poznani koncern Uddeholm, s katerim želimo poslovno tehnično sodelovati, se bavi s proizvodnjo lesa in lesnih izdelkov, papirja, kemičnih izdelkov, jekla in energije. Izdeluje valjano paličasto jeklo, cevi, pločevino, jekleno litino, hladno valjane trakove, žico in žične izdelke — vse v zlahtnih asortimentih. Leta 1975 je Uddeholm izdelal in prodal za 6,5 milijarde din jeklenih izdelkov in to 34% na švedskem in 66% v zahodnem razvitem svetu. Celotno prodajo vrši sam in s svojimi trgovskimi firmami v inozemstvu. Leta 1975 je imel na jeklu zaposlenih na švedskem 6.200 in 1.200 na skladiščanju in prodaji v inozemstvu, kar pomeni, da je na zaposlenega realiziral okrog 750.000 din. V Slovenskih železarnah pa smo kljub dobri konjunkturi in dejstvu, da smo v tem letu izvozili le dobrih 10% proizvodnje, ter da nimamo zaposlenih v lastni prodajni mreži, dosegli le 450.000 din na zaposlenega ali 60% dosežka Uddeholma. Pred takimi rezultati ni treba zapirati oči. Protekciona-

ško povišanje carinskih barrier, da bi doma živeli brez vznemirjanja uvoznikov, bi za vse proizvodne dejavnosti pomenilo potuho, ki neugodno vpliva na gibanje gospodarstva. Skozi to prizmo moramo gledati tudi novosti, ki nastajajo pri oblikovanju naše samoupravne ureditve. Vedeti moramo, da imata preobrazba samoupravnih odnosov in razvijanje dohodkovne soodvisnosti za svoj cilj tudi rast gospodarskih dosežkov.

Ob triintridesetletnem jubileju rojstva naše Federativne socialistične republike Jugoslavije je zvezna skupščina 26. 11. 1976 sprejela pomemben dokument, ki bo vzpodbujal in usmerjal naše dohodkovno samoupravne odnose, zakon o združenem delu. Kljub temu da še nimamo vseh temeljnih zakonskih predpisov in da bodo sledili tudi spremljajoči zakoni, ni več razloga za odlašanje takega združevanja dela in sredstev, ki bo pospeševalo ustvarjanje nove vrednosti, povečevanje dohodka in optimiziralo koriščenje akumulacije. Ne državna regulativa, temveč dohodkovni odnosi znotraj gospodarstva in na drugih področjih svobodne delitve dela bodo usmerjevalec in usklajevalec družbene reprodukcije. V tem procesu bodo posebno vlogo morale odigrati sestavljene organizacije združenega dela, saj bodo prve morale razviti dohodkovno soodvisnost med združenimi delovnimi organizacijami.

DOHODKOVNA KAL SE NI POGNALA

Slovenske železarne so sestavljena organizacija združenega dela, na okrožnem gospodarskem sodišču marca 1975 registrirana pod št. 981/00 kot združeno podjetje Ljubljana z neomejeno subsidiarno odgovornostjo. Ta SOZD ima obliko reprodukcijskega sistema, v katerem delovne organizacije združujejo načrtovanje proizvodnje ter razvoja, financiranje enostavne in razširjene produkcije, skupni nastop na tržišču oskrbovanja, prodaje ter ekonomske propagande, sestavne organizacijske in kadrovske politike ter družbenopravne uveljavitve.

Dohodkovni odnosi so v Slovenskih železarnah v kali prisotni že od integracije železarn Jesenice, Ravne in Štore septembra 1969. Razne okoliščine so ovirale, da se ta sestavina socialističnega samoupravljanja do sedaj ni razrasla. Glavna cokolja je bila miselnost, ki je še vedno močno ukoreninjena, da so kreditna razmerja za našo samoupravno ureditev edino možna. Dalje smo do sedaj v celoti zamenjali družbeno komponento dohodka in nehote razvijali prepričanje o avtonomnem razpolaganju z ugotovljenim dohodkom ne oziraje, kje je v resnici ustvarjen. Razumljivo je, da so v takem stanju tudi znotraj Slovenskih železarn dominirali klasični blagovni odnosi in da je cena ne oziraje na realnost odražanja vrednosti blaga bila glavni regulator medsebojnih poslovnih odnosov. Zakon o združenem delu pa je sedaj jasno povedal, da

dohodek pripada tistim TOZD oziroma DO, ki so ga resnično ustvarile. Dohodkovna vertikalna povezava od surovin do končnih izdelkov na domačem in tujih tržiščih mora odpraviti pridobivanje nepridelanega dohodka in medsebojno eksploatacijo.

Dohodkovna soodvisnost je v Slovenskih železarnah v zametku nastopila po ustanovitvi interne banke leta 1972 in to s sovlaganjem združenih sredstev DO Slovenske železarne v razne razvojne projekte. Dohodkovna povezava v medsebojnem blagovnem prometu pa je v Slovenskih železarnah šele na začetku. Kalkulacijska zapletenost tega problema in medsebojno nezaupanje delovnih organizacij Slovenskih železarn sta preprečila sporazume, rešitve pa so DO iskale izven SOZD v državnih organih z zahtevami za povišanje cen, ki so zatem tudi v notranjem blagovnem prometu imele svoje posledice. Materialno vzpodbujanje izvoza je bil prvi premik širjenja rizične skupnosti in razvijanja dohodkovnih odnosov v sferi blagovnega prometa.

Preslabe ekonomske vezi med združenimi DO so bile glavna slabost SOZD Slovenske železarne. Poleg subjektivnih razlogov, zakaj se v sedmih letih še ni razvilo ožilje enotnega ekonomskega organizma združenega dela, so glavni vzroki bili objektivne narave. Z zakonom o združenem delu so družbenopolitični pogoji za razvoj dohodkovnih odnosov v Slovenskih železarnah dani, zato se bodo kopja začela lomiti na subjektivnih ovirah v samem združenem delu.

To ne pomeni, da v času od ustanovitve Združenega podjetja Slovenske železarne ni bilo mnogo doseženega. Ta sestavljena organizacija združenega dela ima svojo preteklost, v kateri so prevladovali kratkotrajni interesi, prihodnost pa bo morala temeljiti na dolgoročnih vezeh združenih delovnih organizacij.

Potem ko so se zaradi težkega ekonomskega položaja železarne Jesenice, Ravne in Štore po dveh letih intenzivnih pripravah združile, so z letom 1970 prvič pričele skupno poslovati. Vzajemno so si razdelile proizvodni program, smelo pristopile k odpravi nerentabilne proizvodnje, izdelale usklajeni srednjeročni načrt proizvodnje in razvoja za obdobje 1971 do 1975, sprejemale letne gospodarske načrte, pričele skupno oskrbovanje proizvodnje in enotnejše nastopati na tržiščih. Koordinacija in dogovarjanje sta bila torej glavno področje delovanja skupnega podjetja, zato je ob skromnih skupnih službah timski pristop predstavnikov združenih železarn bil skoraj izključna metoda dela.

PRVO MESTO V SLOVENIJI

Tudi ob takih začetkih solidarnostnega zboljševanja ekonomskega položaja so bili materialni in dohodkovni rezultati v kratkem času prisotni. Od leta 1969 do leta 1973 je porasla:

- proizvodnja surovega jekla na 695.500 ton ali za 21%;
- gotovega blaga na 643.000 ton ali za 27%;

— celotni dohodek na 3.430 milijonov din ali za 92 %;
 — osebni dohodki bruto na 515 milijonov din ali za 119 %;
 — bruto akumulacija na 386 milijonov din ali za 210 %.

V tem času se je uspešno povečala produktivnost in sicer v blagovni proizvodnji na 52 ton na zaposlenega letno ali za 19 %.

V letu kvalitete 1973 so Slovenske železarne od zveznega izvršnega sveta dobile visoko priznanje — zlato plaketo.

Potem ko so se na podlagi gospodarskih rezultatov začeli kazati prvi obrisi reprodukcijskega sistema, je vzklikala potreba po širjenju Slovenskih železarn iz horizontalne v vertikalno smer združevanja. Že na podlagi ustavnih dopolnil se je pričel izdelovati osnutek sporazuma o združevanju, odprt tudi za predelovalce jekla Slovenskih železarn. Za 30. rojstni dan republike novembra 1973 je bil sklenjen samoupravni sporazum o združevanju delovnih organizacij v Slovenskih železarnah. S tem je bil postavljen temelj SOZD Slovenske železarne. Slovenske železarne so tudi v razširjenem obsegu napredovale.

V primerjavi z letom 1973 so v letu 1975 dosegle:

— surovega jekla 795.000 ton ali 15 % več;
 — blagovne proizvodnje 741.000 ton ali 15 % več;
 — celotnega dohodka 8.252 milijonov din ali 140 % več;
 — osebnih dohodkov bruto 1.046 milijonov din ali 103 % več;
 — bruto akumulacije 1.075 milijonov din ali 180 % več.

S tem rezultatom so se Slovenske železarne v proizvodni sferi med organizacijami združenega dela po celotnem dohodku povzpelle na 7., po dohodku pa na 10. mesto v Jugoslaviji in po obeh kazalcih na prvo mesto v Sloveniji.

Letošnje leto 1976, ki je ob enem prvo leto novega petletnega načrta gospodarskega in socialnega razvoja SFRJ, v gibanju proizvodnje ni bilo tako uspešno. Stabilizacijski ukrepi so vplivali na zoževanje porabe jekla v državi, v spremenjenih in zaostrenih pogojih prodaje pa so se Slovenske železarne prepočasi znašle, znatno povečani izvoz pa tudi ni kompenziral zmanjšane prodaje doma in prišlo je do padca proizvodnje.

Surovega jekla, ki je osrednji kazalec proizvodnih rezultatov, smo dosegli okrog 780.000 ton ali 1,9 % manj kot lani. Eksterne realizacije smo dosegli okrog 7 milijard din ali 1,2 % manj, osebnih dohodkov bruto pa je bilo izplačanih 1.230 milijonov din ali 16,5 % več in bruto akumulacije dosežene okrog 1 milijardo din ali 7 % manj kot leta 1975.

Z rezultati proizvodnje prvega leta petletnega načrta ne moremo biti zadovoljni, zadovoljni pa smo lahko z vključevanjem naše SOZD v temelje sistema družbenega načrtovanja. Slovenske železarne so bile med prvimi OZD, ki so razpolagale z izdelanim in 29. julija sprejetim samoupravnim sporazumom o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje ter razvoja za obdobje 1976 do 1980. Na podlagi tega dokumenta so Slovenske železarne tudi podpisnik dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije, ki so ga sklenile 30. julija 1976.

CILJI SREDNJEROČNEGA NAČRTA SLOVENSКИH ŽELEZARN

Sporazum o temeljnih srednjeročnega načrta pomeni nov korak v gradnji samostojne organizacije združenega dela Slovenske železarne kot sistema dohodkovno neodvisne reprodukcijske skupnosti. Povezuje jo:

- načrtovanje proizvodnje ter blagovnega prometa;
- načrtovanje in usklajevanje razvoja;
- združevanje sredstev in dohodkovno neodvisnost naložb;
- optimalnejše oskrbovanje s surovinami in energijo;
- skupni nastop pri plasmajih;
- enotno uvajanje sodobnih organizacijskih oblik dela;
- združeno vodenje raziskovalne dejavnosti;
- usklajevanje v kadrovske politiki in samoupravni regulativi;
- enotna prisotnost v asociacijah, zavodih za plan ter denarnih institucijah in samoupravnih interesnih skupnostih.

Vloga slovenskega železarstva je opredeljena že v dolgoročnem konceptu razvoja, konkretnje pa v sporazumu o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja. Do leta 1980 morajo delovne organizacije, združene v SOZD Slovenske železarne, v primerjavi z letom 1975:

- povečati blagovno proizvodnjo na 850.000 ton ali za 30 %;
- povečati prihodek na 12,4 milijarde din ali za 73 %;
- povečati izvoz na 100 milijonov dolarjev ali za 160 %;
- povečati zaposlene na 18.200 delavcev ali za 10,6 %.

Da bi dosegli te cilje, je treba oplemeniti strukturo proizvodnje jekla, razširiti predelavo znotraj Slovenskih železarn, prek poslovne skupnosti izdelave ter predelave jekla in neposredno v organizacijah združenega dela vzpodbujati predelavo kvalitetnih in plemenitih jekel. To je opredeljeno tudi v družbenem planu SR Slovenije, ki pravi:

»V skladu s politiko in cilji dogovora o osnovah družbenega plana Jugoslavije za razvoj črne metalurgije v obdobju 1976—1980 bo treba v gradnjo, razširitvami in specializacijo zmogljivosti za proizvodnjo jekla ter ob znatno večji naslonitvi na domače vire energije in osnovne surovine postopno zmanjševati uvoz, tako da bi do leta 1980 v Jugoslaviji krili okoli 80 odstotkov potreb po jeklu z domačo proizvodnjo in hkrati izvozili določene sortimente. V to se vključuje program razvoja Slovenskih železarn z usmeritvijo v izdelavo pretežno kvalitetnih jekel ter v višjo stopnjo predelave izdelkov ob povečanju celotnega obsega proizvodnje. Glede na tako usmeritev pa bo morala naša predelovalna industrija še naprej kriti precejšen del potreb z dobavami iz drugih območij Jugoslavije oziroma iz uvoza. To zahteva dolgoročno in samoupravno urejevanje razmerij med porabniki in proizvajalci metalurških izdelkov v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji ter usmerjanje investicij v prestrukturiranje proizvodnje, postopno usklajevanje proizvodnih programov med proizvajalci in predelovalci proizvodov črne metalurgije, da bi tako dosegli večji delež porabe domačih jekel v predelovalni industriji.

Omenjene usmeritve so upoštevane v samoupravnem sporazumu o srednjeročnem planu razvoja Slovenskih železarn in v dogovoru o temeljnih družbenega plana razvoja SR Slovenije v letih 1976—1980. Po teh dokumentih bo razvoj črne metalurgije slonel na usmeritvi v večanje deleža kvalitetnih vrst jekel in višje stopnje predelave ob tesnejšem sodelovanju s predelovalno industrijo. Temelj hitrejšega razvoja bodo modernizacija, rekonstrukcija in izgradnja proizvodnih zmogljivosti; v jeklnah z zamenjavanjem SM postopka, predvsem za proizvodnjo plemenitih jekel, tehnološko posodobitvijo in širjenjem elektrojeklarstva; v primarni predelavi z uskladitvijo proizvodnih naprav z zmogljivostjo surovega jekla, v hladni predelavi z dograditvijo hladne valjarne in uskladitvijo vlečnih zmogljivosti. Proizvodnja surovega jekla se bo v tem petletju povečala za 25 %, v tem delež plemenitih jekel za 9 strukturnih točk. S samoupravnim sporazumom v okviru poslovne skupnosti za izdelavo in predelavo jekla bodo natančneje opredeljene naloge, sredstva in obveznosti, ki jih prevzemajo organizacije združenega dela za uresničevanje takšnega razvoja črne metalurgije.

S podpisom dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 pa so Slovenske železarne prevzele tudi neposredno odgovornost, da bodo svojo petletno obveznost izvršile.

DOHODKOVNI ODNOSI — SAMOUPRAVNA PRIHODNOST

Cilji Slovenskih železarn do leta 1980 so s sporazumom o temeljnih srednjeročnega načrta torej jasno začrtani. Naloge in pot, kako se do tega cilja pride, so v tem dokumentu dobro nakazane. Sprejeti je treba še dopolnilne dokumente in nov, z zakonom o združenem delu usklajen samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Slovenske železarne. Že sam samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega načrta s predvidenim vzpodbujanjem izvoza, določili o blagovnem prometu v smeri oskrbovanja in medsebojnega prometa, predpisanim združevanjem sredstev in zlasti obveznostjo, da se združena sredstva smejo uporabiti le na dohodkovni osnovi, odpira vrata dohodkovni neodvisnosti. Še en korak naprej pa mora seči nov sporazum o združevanju v SOZD Slovenske železarne.

Dohodkovni odnosi, ki so postali temelj našega samoupravnega družbenoekonomskega sistema, morajo postati osnovni pogoj združevanja delovnih organizacij v SOZD Slovenske železarne. Zaradi dosedanjih slabih ekonomskih vezi se je znotraj Slovenskih železarn krhala že dosežena specializacija, nastajale so dvojne zmogljivosti, ustavljali so se proizvodni agregati zaradi uvažanja polizdelkov in krepilo obnašanje zapiranja v plotove delovnih organizacij. Združevanje ne pomeni le ugodnosti, temveč tudi obveznosti. Dohodkovna neodvisnost bo vnesla nov duh v samostojno organizacijo združenega dela. Namensko združevanje dela in sredstev, sovlaganje v učinkovite razvojne projekte in udeležba v prihodku bodo tvorili dohodkovno neodvisnost in eko-

nomsko vezilno sredstvo organizacije samostojne organizacije združenega dela Slovenske železarne. Na tej platformi naj bi se gradil nov sporazum o združevanju v samostojno organizacijo združenega dela Slovenske železarne. Česar iz objektivnih razlogov nismo mogli storiti v preteklosti, moramo storiti v prihodnosti, če želimo, da samostojna organizacija združenega dela ne bo le asociacija s koordinacijskimi funkcijami brez cementa, ki združene delovne organizacije povezuje v trdno ekonomsko celoto.

Iz te temeljne platforme je treba oblikovati nadgradnjo od samoupravnih do poslovnih organov in skupnih strokovnih služb. Po tej platformi je treba izdelati tudi pogoje za združevanje v samostojno organizacijo združenega dela Slovenske železarne.

Samostojna organizacija združenega dela Slovenske železarne mora biti odprta za združevanje organizacij združenega dela v horizontalni in vertikalni smeri. V horizontalni smeri mora združene organizacije združenega dela obvezovati na:

- specializacijo proizvodnje,
- medsebojni blagovni promet polizdelkov,
- skladen razvoj,
- racionalno skupno oskrbovanje,
- enoten in medsebojno dopolnjen nastop pri prodaji,
- združevanje sredstev za udeležbo pri naložbah srednjeročnega načrta.

V vertikalni smeri mora združene organizacije združenega dela obvezovati na:

- pretežno koriščenje kvalitetnega in plemenitega jekla ter komponent delovnih organizacij Slovenske železarne kot reprodukcijskega materiala za svojo proizvodnjo,
- ugotavljanje prihodka od prodaje končnim porabnikom in na izračun udeležbe v prihodku, proporcionalno z vloženim ter porabljenim sredstvom in delu,
- izvozno naravnost in delitev deviznega prihodka od prodaje na zunanja tržišča,
- usklajevanje razvoja proizvodnih zmogljivosti s proizvodnjo reprodukcijskega materiala,
- združevanje sredstev za udeležbo pri naložbah srednjeročnega programa.

Celotna poslovna politika SOZD Slovenske železarne mora biti do leta 1980 naravnana na uresničevanje načrtovanih zahtevnih ekonomskih ciljev. Na te cilje in na daljnosežnejše smotre mora predvsem biti motiviran nov samoupravni sporazum o združevanju v Slovenske železarne.

Ob nastajanju novih jugoslovanskih integralnih železarn in upoštevanju drugih energetskih, lokacijskih in kadrovskega pogojev bo prihodnost slovenskega železarstva le v plemenitih in žlahtnih jeklih. Temu strukturalnemu premiku morata slediti tudi slovenska kovinska in elektroindustrija, predvsem pa mora tako razvojna politika biti vgrajena v SOZD Slovenskih železarn. To je tudi predpogoj, da bodo Slovenske železarne leta 1980 dosegle svoje visoko postavljene cilje in zagotovile nadaljevanje kristalizacije proizvodnega procesa v visoko vredne izdelke v naslednjem pet- in desetletnem obdobju.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Srednjeročni program energetike

V okviru srednjeročnega programa Železarne Štore smo tudi v TOZD Energetika s polno odgovornostjo začeli z izdelavo investicijskega programa.

Osnovni elementi pri izdelavi programa so naslednji:

— že sprejeti srednjeročni plani proizvodnje na nivoju vseh TOZD v železarni in v okviru Slovenskih železarn;

— asortiman in obseg planirane fizične proizvodnje za srednjeročno obdobje za različna tehnološka področja (grodelj, jeklo, litina, odlitki, sklopi, traktorji itd.);

— tehnološki koncepti in programi glavnih proizvodnih TOZD;

— vrsta, velikost in značaj planiranih proizvodnih zmogljivosti in naprav in

— kompletnost pokrivanja z različnimi energetskimi viri ob upoštevanju že razpoložljivih energetskih zmogljivosti, preudarnosti v energetiki, oskrbi in porabi in ob upoštevanju sodobnih dosežkov na področju energetike, merilno-regulacijske tehnike in industrijske elektronike.

Za izdelavo in pokrivanje kompleksnih energetskih potreb, varstvo okolja, merilno-regulacijski program in opremljenost z industrijsko elektroniko v železarni v srednjeročnem obdobju, smo pri

izdelavi programov organizirali strokovne skupine, ki obdelujejo naslednja področja:

A) Energetiko:

— elektroenergija,
— plinska energija,
— tehnični plini (komprimirani zrak, kisik, dušik itd.),
— parno-energetska oskrba,
— oskrba z vodo in
— varstvo okolja (čistilne naprave za tehnološko vodo in čistilne naprave za odpadne pline).

B) Merilno-regulacijski del in dispečerstvo:

— energetske meritve (merjenje energetskih medijev),
— toplotno-tehnične meritve,
— energetske in toplotno-tehnične regulacijske naprave in
— porazdeljevanje energetskih sredstev.

C) Industrijska elektronika in elektrovezve.

Za realizacijo proizvodnega programa v tem obdobju bomo morali oskrbeti in razdeljevati znatne količine različnih vrst energije in zgraditi nove energetske zmogljivosti in naprave ter razširiti in dopolniti obstoječe in merilno-regulacijsko in elektronsko opremo. Prav tako bomo morali razširiti obstoječe čistilne naprave in zgraditi nove.

Za ilustracijo pogledimo samo nekaj glavnih podatkov:

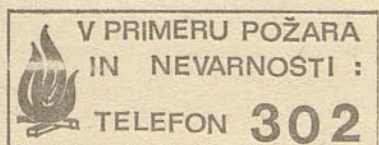
Vrsta energije	Porabe			Instalirane moči oz. kapacitete		
	1976	1980	%	1976	1980	%
Elektro energija	186,5 GWh	290 GWh	155,5	31 MW	56 MW	180,6
Plinska energija	168 x 10 ⁹ kcal	298 x 10 ⁹ kcal	177,7	69 x 10 ⁶ kcal/h	127 x 10 ⁶ kcal/h	184,0
Kisik	2.150 t	4.600 t	213,9	540 m ³ /h	1000 m ³ /h	184,2
Komprimirani zrak	30,5 x 10 ⁶ m ³	50 x 10 ⁶ m ³	163,9	240 m ³ /min	330 m ³ /min	137,5
Parna energija	43.000 t	149.000 t	346,5	22 t/h	61 t/h	190,6
Čistilne naprave za tehnološko vodo				500 m ³ /h	1700 m ³ /h	340,0
Čistilna naprava za dimne pline				70.000 m ³ /h	140.000 m ³ /h	200,0

Za izvedbo navedenega srednjeročnega programa bodo potrebna znatna finančna sredstva, ki jih bomo v tem obdobju postopno vlagali za energetiko vzporedno z izgradnjo osnovnih tehnoloških agregatov in naprav. Tako za to obdobje skupno s čistilnimi napravami predvidevamo vlaganja v višini okrog 110 milijonov din (okrog 11 milijard S-din).

Z realizacijo programa smo začeli že v letu 1976. Izdelali in pripravili smo že delno razno projektno dokumentacijo, po fazah smo že naročili del domače in uvozne opreme. Prav tako izvajamo že gradnjo in montažo posameznih objektov in se pripravljamo za izgradnjo objektov in naprav v letu 1977 (kisik, plin, elektrika, čistilne naprave itd.).

Tako bomo že v letu 1977 močno začeli s postopno izgradnjo raznih energetskih objektov in naprav ter se tako pripravili za

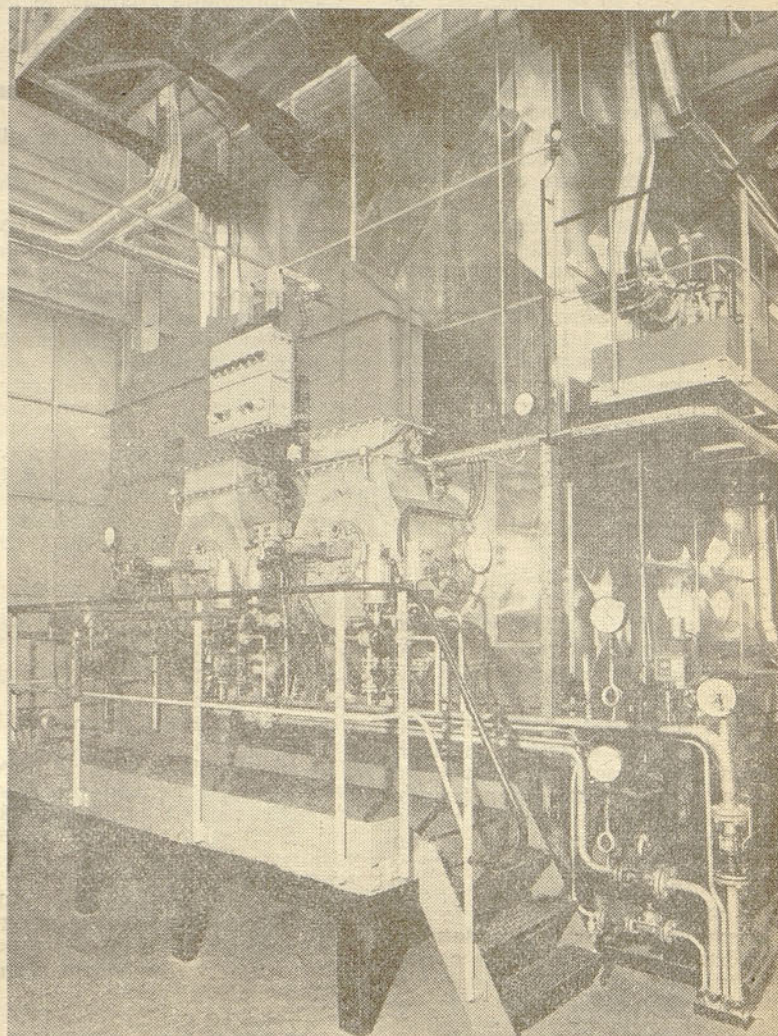
oskrbo tehnološko-energetskih agregatov z energijo (elektro energija, voda itd.). Prav tako postopoma pripravljamo vse potrebne predloge in projekte za prevzem in oskrbo z zemeljskim plinom. Že v letu 1977 predvidevamo investicijska vlaganja v višini približno 25 milijonov din (2,5 milijarde S-din). Vzporedno s tehnološko-tehničnimi parametri moramo pripraviti in obdelati ekonomske parametre in v sodelovanju z ekonomsko službo SNG in EOS obdelati vpliv stroškov energije na proizvodno dejavnost delovne organizacije.

Realizacija vseh navedenih nalog ob hkratnem tekočem gospodarjenju v TOZD Energetika brez ustrezno strokovno usposobljenega kadra in ustrezne organizacijske ureditve ne bo mogoča. Zato bomo postopno dopolnjevali sestav zaposlenih predvsem

v kakovostnem smislu, prav tako bomo v tem obdobju dopolnjevali in novim zahtevam prirejali mikroorganizacijo, strukturo skladno s potrebami TOZD oziroma delovne organizacije.

Dipl. ing. Niko Zakonjšek

Moderna kotlarna — pomemben objekt v našem energetskem gospodarstvu

Energetska racionalizacija

Tehnološka revolucija, hitri razvoj industrije, rast prebivalstva in izvljenjskega standarda, zahtevajo večjo porabo vseh vrst energije. Omenjeno dejstvo vse bolj in bolj angažira velike naložbe nacionalnih gospodarstev držav s ciljem eksploatacije in izkoriščati primarna energetska bogastva. V večini primerov ta angažiranja močno pritiskajo tudi na zunanjetrgovinsko bilanco držav, ker morajo le-te zaradi vse večje porabe energije ob istočasnem deficitu lastne primarne energije, uvažati vedno večje količine te energije.

Energija, gledano kompleksno, tako postaja strateško vse bolj pomembna in poleg drugih činiteljev bistveno vpliva na svetovna dogajanja. Spomnimo se samo nedavne energetske krize, ki je močno polarizirala določene skupine držav, odprla vrsto dilem in neskladij v svetovnem gospodarstvu in še bolj zaostрила politična in družbena nasprotja. Energetska kriza se je sicer v

nadaljnem poteku svetovnih doganj omilila, jasno pa je pokazala, da človek kot najvišje razvito razumsko bitje, ne more v nedogled nenasično črpati in tritati primarne energetske vire, ker le-ti niso neomejeni. Človeštvo mora torej poleg nekaterih drugih osnovnih dobrin in činiteljev (hrana, surovine, okolje) vedno bolj upoštevati tudi razpoložljive energetske potencialne in vire in jih začeti smotrno in racionalno koristiti na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja. Energija tako postaja pomemben činitelj ne le pri presojah v širšem družbenopolitičnem in narodnogospodarskem smislu, temveč tudi pri opredelitvah glede izbire določenih tehnoloških konceptov v različnih industrijskih hpanogah, pri regionalnih urbanizacijah, prometnih odločitvah in podobno.

Podrobne analize rasti in obsega potreb po energiji in podatki o razpoložljivih zalogah kladno (Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)
sičnih oblik primarne energije kažejo, da nam v bodočnosti grozi pomanjkanje energije. To še zlasti velja zato, ker je struktura potrošnje prilagojena zaradi dosedanje nizke cene in enostavne manipulacije ter lažje zaščite okolja, čedalje večji porabi nafte, naftnih derivatov in zemeljskega plina (ZP). Zato je bolje govoriti o energetske krizi zaradi enostranske usmerjenosti na nafto in ZP. Sedanje stanje je od-

raz krize človeških prizadevanj za racionalnejše in okolju primernejše izkoriščanje drugih doslej zapostavljenih virov primarne energije (premog, vodna sila). Istočasno je tudi kriza prizadevanj za izrabo novih virov energije v naravi. Prav tako je relativna cenenost energije pridobljene iz nafte dovedla tudi do neracionalne potrošnje energije.

Trend porabe nafte in ZP (preračunano v nafto) v svetu poteka predvidoma takole:

	1975	1980	1985	2000
milijon ton letno	3.300	4.150	5.100	10.000
delež v celotni porabi ener. %	73	72	70	67

Danes ocenjene svetovne zaloge nafte in ZP so ca. 130 do 140 milijard ton.

Izračunavanja na podlagi navedenih števil kažejo, da bi razpolagali z nafto le ca. 30 let.

Predpostavki: 5 % letno povečanje zalog in 6 % rast potrošnje letno.

Glede na ta dejstva je nujno potrebno izdatno povečati napore za kompleksno pokrivanje energetskih potreb in racionalizirati porabo energije in vseh nivojih. Delež nafte v preskrbi z energijo bo potrebno umiriti in zmanjšati, da bomo lahko to dragoceno surovino izkoriščali v neenergetske namene, zlasti za proizvodnjo umetnih snovi in hrane. Odločilen vpliv pri tem bo vsekakor imela cena nafte. Povsem verjetno je, da bodo cene nafte v bližnji bodočnosti dosegle 4 do 5-kratno dosedanjo vrednost in bodo tako nastopila povsem nova razmerja v vrednotenju primarne energije in s tem opredelivte pri porabi.

Tako kot za svetovna dognanja, velja tudi za naše jugoslovanske razmere, in to tem bolj, ker so trditve, da smo bogato založeni z viri primarne energije, netočne. Po sedanjih ocenah razpolagamo pri manj kot 1 % svetovnega prebivalstva s ca. 0,3 % vseh svetovnih zalog primarne energije. Pri tem pa je značilno, da porabljamo na enoto družbenega proizvoda dvakrat več energije kot razvite države.

Iz dosedaj obravnavane teme sledi, da smo dolžni ukrepati takoj in to radikalno na vseh področjih dejavnosti in pri tem maksimalno angarizirati strokovno znanje in vsa razpoložljiva finančna sredstva. Temu cilju sledi tudi naš srednjeročni program od 1976 do 1980 v Sloveniji. Energetika je v programu prioriteta poleg surovin in hrane.

Temeljna prizadevanja na področju energetske racionalizacije bi bila naslednja:

— ugotovitev realne eksploataбилnosti zalog premoga, vodne energije, nafte itd.

— intenzifikacija raziskovanja še razpoložljivih zalog premoga in vodne energije;

— vključevanje racionalnejše potrošnje energije v gospodarsko in družbeno planiranje;

— vključevanje racionalne potrošnje energije v tehnološke postopke pridobivanja surovin energetskega in organskega izvora;

— povečana skrb pri transformaciji primarnih virov energije v porabne vrste energije;

— racionalizacija koriščenja tj. izboljšanje izkoristka toplote, ki se danes giblje med 7 % in 40 % glede na vrsto naprav in agregatov;

— optimalizacija strukturne porabe koriščenja energije v industriji. Na tem področju je potrebno odpraviti zastarele energetske prezahtevne tehnološke postopke, preobremenjenost strojev, prepogosto tek strojev, prevelik delež slepega kurjenja, neustrezno oskrbo s tehnološko toploto, razsipno ogrevanje in razsvetljavo prostorov, prevelike toplotne izgube agregatov, zastarele toplotne pretvornike itd.

— oskrbo s tehnološko toploto (industrijska para, vroča in topla voda) je v interesu manjše porabe potrebno koncentrirati za več industrijskih podjetij skupaj;

— sistematično skrbeti za koncentrirano toplifikacijo bivalnih, poslovnih, in industrijskih strojev;

— racionalizacija porabe toplote v bivalnih in poslovnih prostorih. Znižanje pretirano visokih temperatur, temperiranje, vgradnja ustreznih kurilnih in ogrevalnih naprav in aparatov, boljša toplotna izolacija objektov itd.

— racionalizacija energetske potrošnje v kmetijstvu, gozdarstvu in gospodinjstvu.

Zakonjšek Niko, dipl. inž.

ZAHVALA

Vsem sodelavcem iz sektorja za novogradnje, sindikalni organizaciji Železarne Štore in odboru za kadrovske-socialne in splošne zadeve se najiskrenejše zahvaljujemo za zbrano oziroma odobreno materialno pomoč ob nesreči, ki me je prizadela.

Še posebej se zahvaljujem vsem sosedom in vaščanom z Vinskega vrha ter gasilcem gasilskih društev z Vinskega vrha in Loke pri Zusmu, ki so mi požrtvovalno pomagali pri gašenju požara stanovanjske hiše.

Kampušek Štefan

Na poti dohodkovnih odnosov

(Nadaljevanje s 5. strani)

ZDRUŽEVANJE V SLOVENSKE ŽELEZARNE Z OPREDELJENIMI CILJI

Razumljivo je, da bodo železarne Jesenice, Ravne in Štore ostale jedro SOZD Slovenske železarne, vendar se bodo tudi te delovne organizacije morale zavedati svojega poslanstva tako z intenziviranjem plemenitena proizvodnega programa pri jeklu kot pri predelovalnih obratih.

Izgradnja nove sodobne hladne valjarne Železarne Jesenice pomeni pravi skok na področje plemenitih in žlahtnih jekel. Podobni, ne tako obsežni projekti se oblikujejo tudi v drugih dveh železarnah, kot na primer posodobljenje jeklarne in kovačnice na Ravnah, zato se lahko trdi, da so usmerjene pravilno, niso pa še na poti, ki jih sigurno vodi k cilju. Železarne same pa ne bodo dosegle obveznosti SOZD Slovenske železarne do leta 1980, potrebne so tudi druge organizacije združenega dela. V proizvodni sferi so pri združevanju v SOZD Slovenske železarne zaželeno tiste OZD, ki so pretežno orientirane na kvalitetna ter plemenita jekla in so izvozno atraktivne.

Pri združevanju v Slovenske železarne mora biti odprta možnost za vključevanje v delovne organizacije ali v SOZD. Katera oblika združevanja v sfero SOZD Slovenske železarne bo sprejemljiva, bo odvisno od navezanosti, lokacije in drugih okoliščin. Pomembno mora biti predvsem, ali pridruževanje novih OZD kot TOZD v delovne organizacije, ali kot delovne organizacije v SOZD Slovenske železarne pomeni olajšavo pri zasledovanju osrednjih petletnih ciljev in perspektive slovenskega železarstva. Tudi za sedanje predelovalne delovne organizacije Slovenskih železarn morajo veljati ista načela, pri vključevanju v nov sporazum pa imajo veliko prednost. To pomeni ne želje za krovom, temveč naravnost na cilje srednjeročnega načrta bi moral biti osnovni pogoj za združevanje delovnih organizacij združenega dela v sfero SOZD Slovenske železarne. To mora veljati tudi za ustanavljanje novih organizacij združenega dela.

Na področju storitvene dejavnosti, denarnega in blagovnega prometa morajo biti kriteriji podobni. Metalurški inštitut že ima svojo vlogo v petletnem razvoju, vendar se bo moral še bolj intenzivno vključiti v plemenitene proizvodnje in predelave jekla. Zaželena bi bila tudi učinkovita inženiring organizacija, ki bi pospeševala razvoj in prisotnost Slovenskih železarn v večjih investicijskih projektih, zlasti za izvoz.

SREDSTVA IN METODE DELA

Interna banka, ki je že postala nepogrešljiva denarna institucija združenega dela, mora prerasti v banko Slovenskih železarn z lastno upravljalno strukturo. Njena prisotnost je pogoj za uresničevanje dohodkovne soodvisnosti v SOZD Slovenske železarne. Podobno velja tudi za blagovni promet. Odpreti je treba možnost — ali za združitev v Slovenske železarne take trgovske hiše, ki bo pospeševala izvrševanje srednje-

ročne proizvodne naloge Slovenskih železarn — ali za okrepitev dejavnosti lastnega blagovnega prometa z vsemi materialnimi in kadrovskimi posledicami.

Logično je, da bo za usklajevanje zapletenega skupnega pohoda proti cilju jasnejše prihodnosti slovenskega železarstva v sestavljeni organizaciji potrebno združevanje dela in sredstev. Skupno bo treba vršiti koordinacijo in operativne naloge tako pri načrtovanju proizvodnje ter razvoja, marketinga, financ, organizaciji, kadrovanju in drugih zahtevnih. To pomeni, tudi v prihodnje bo potrebna skupna strokovna služba ali delovna skupnost na sedežu Slovenskih železarn. Ta bo na razpolago samoupravnemu organu, poslovodstvu in družbenopolitičnim organizacijam Slovenskih železarn.

Delavski svet Slovenskih železarn bodo sestavljale delegacije delovnih organizacij, usmerjal pa bo poslovno politiko in razvoj, sprejemal gospodarske načrte in zasledoval njihovo izvrševanje. Za izpeljavo sklepov bo imel izvršilni organ; za nevtralno opazovanje poslovanja in doseganje sprejetih ciljev pa naj bi bil poseben kontrolni organ.

Pomembno za doseganje zastavljenih ciljev bo tudi poslovodstvo. Po sedanjih zasnovah naj bi to bil kolegijski poslovodni organ, ki bi ga tvorili: predsednik, dva podpredsednika in štiri člani. Prvi trije bi naj bili na teh zadolžitvah stalno zaposleni, drugi štirje pa naj bi bili izbrani iz kolegijskih poslovodnih organov delovnih organizacij, praviloma njihovi predsedniki. Ta rešitev ne preprečuje direktorskih nazivov.

Razumljivo, da bodo kot do sedaj morali v poslovodski sferi biti prisotni tudi drugi strokovni delavci delovnih organizacij po vseh sektorskih smereh proizvodne in druge poslovne aktivnosti Slovenskih železarn. Stalno bi kot obveznost morali imeti pred seboj sporazum o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja Slovenskih železarn do leta 1980, pa nam bo hitro jasno, da bomo v slogi lažje dosegli predvidene cilje, zato moramo v tem duhu tudi oblikovati in sprejeti nov samoupravni sporazum o združevanju v SOZD Slovenske železarne.

Zakon o združenem delu nam predpisuje, da moramo leta 1977 urediti dohodkovne odnose, v roku dveh let pa se moramo v celoti prilagoditi temu obsežnemu in za razvoj samoupravljanja izredno pomembnemu predpisu. Smo na dobri poti, da bomo našo zakonsko nalogo v delovnih organizacijah in v sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenske železarne pravočasno srejljali. Naloge niso lahke, ob prizadevanju vseh pa sigurno uresničljive. Zavedati se moramo, da z gradnjo dohodkovnih odnosov gradimo našo samoupravno prihodnost.

Nikoli se prostovoljno ne bi odpovedali naši humani samoupravni gradnji socializma. Gospodarski uspehi so naš porok, zato moramo storiti vse, da bi z medsebojnim sporazumevanjem in dohodkovno povezanostjo poviševali proizvodne dosežke in utrjevali našo Socialistično federativno republiko Jugoslavijo.

v primeru požara
in nevarnosti:

TEL. 302

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

ODBOR ZA KADROVSKO SOCIALNE ZADEVE IN DRUŽBENI STANDARD

3. seja, 14. decembra 1976

1. Odbor je potrdil sklepe prejšnje seje in ob tem sprejel naslednji sklep:

Odbor zadolžuje vodjo TOZD GKSG, da zadevo v zvezi s pritožbo Antona Planinška razčisti in pripravi za odbor pismeno poročilo, nakar bo odbor na prihodnji seji o pritožbi ponovno razpravljaval in odločil.

2. Potrdil je uvedbo novega delovnega mesta »Konstrukter risar« v pripravi dela 114. panoge — kalibrirski oddelek.

Zasedba tega delovnega mesta je 1, izobrazba F-tečaj z izpitom za tehničnega risarja.

3. Soglašal je s predlogom, da se v komercialnem sektorju — v nabavnem oddelku — poslovalnica II, število referentov I poveča od 3 na 4 in to začasno, dokler ni izdelana organizacijska shema tovarne traktorjev.

4. Prav tako se odbor strinja, da se v razvojnem oddelku (razvoj za livarstvo) odpreta dve delovni mesti in sicer: samostojni livar, zasedba 1, izobrazba D, praksa 2 leti in talilec I, zasedba 1, izobrazba D, praksa 2 leti.

Doslej sta to delo opravljala dva delavca po pogodbi, kar z uvedbo teh dveh delovnih mest odpade.

Pri zasedbi teh delovnih mest je iskati delavce iz kolektiva.

5. Odbor se je strinjal, da se v livarni II izvršijo naslednje organizacijske spremembe:

— V oddelku čistilnica in ključavničarska delavnica se iz obstoječe zasedbe na novo formira »popravljalnica ulitkov«. Zaradi uvedbe tega oddelka se skupna zasedba delovodij poveča od 4 na 5 (1 delovodija za novoformirano popravljalnico ulitkov). Rangi in število ostalih delovnih mest se ne spremenijo.

— Razširi se delovno mesto »strojnik shell-moulding stroja« od 1 na 2.

Skupna predvidena zasedba v livarni II se poveča od 290 na 292.

6. Odbor predlaga za spremembo naziva delovnega mesta »tajnik družbenopolitičnih organizacij« organizacijski sekretar družbenopolitičnih organizacij« ni odobril.

7. Predlog, da se delovno mesto »pomožni delavec«, zasedba 6 prenese iz obrata vzdrževanja transportnih sredstev (oddelek: vzdrževanje tirnih transportnih naprav) v transportni obrat (oddelek: normalnotirni promet), je odbor sprejel.

8. Sklenil je, da se tov. Ferdu Vizjaku, dipl. ing. met. iz sektorja za kakovost in razvoj povrnejo selitveni stroški v višini 5.000 din.

9. Tov. Nikoli Čobanoviču, dipl. ing. met. je odbor odobril začasno spremembo delovnega časa in sicer od 7. do 15. ure.

Sprememba velja od 15. 12. 1976 do 15. 3. 1977.

Izvajanje kontrolira vodstvo sektorja za kakovost in razvoj.

10. Odbor ni ugodil prošnji za cement in betonsko železo tov. Martinu Koprivcu iz livarne II

iz razloga, ker ni lastnik objekta, ki je pogorel in pa, ker mu ni pogorelo premoženje, s čemer se preživlja.

11. Sklenil je, da se tov. Rudolfu Bobeku iz tovarne traktorjev nudi pomoč za sanacijo plazu, ki preti njegovi domačiji in sicer v višini 2.000 din, s tem da si najprej uredi cesto za dovoz do doma. Odbor imenovanemu predlaga, da si priskrbi strokovno mnenje o sanaciji nevarnosti, nakar bo o pomoči ponovno razpravljaval.

12. Odbor je obravnaval prošnjo Štefana Kampovška, skladiščnega delavca iz sektorja za novogradnje — imenovanemu je pogorela hiša — in mu za omilitve posledic požara odobri materialno pomoč do višine 10.000 din. V zvezi s tem je zadolžil sekretarja delovne organizacije, da se s prizadetim posvetuje, kaj trenutno najbolj potrebuje. Če se bo odločil za gradnjo nove hiše, naj mu nakaže možnost, da prihodnje leto zaprosi za kredit.

13. Kot vršilca dolžnosti vodje tovarne traktorjev v izgradnji je odbor imenoval tov. Vekoslava Plevnika, dipl. str. ing., sedaj na delovnem mestu vodje sektorja za novogradnje.

Na izpraznjeno delovno mesto vodje sektorja za novogradnje je imenoval kot vršilca dolžnosti tov. Franca Nosana, dipl. ing. elektrotehnike, sedaj na delovnem mestu vodje tehničnega projektnega oddelka v sektorju za novogradnje.

Imenovana se premestita s 15. 12. 1976, primopredaja pa se naj izvrši najkasneje do novega leta, tako da bosta lahko s 1. 1. 1977 prevzela vsak svoje dolžnosti.

Vršilca dolžnosti se imenujeta do reorganizacije skupnih služb oziroma najdalj za dobo 6 mesecev.

Ob tem odbor opozarja, da se nova organiziranost v skupnih službah čimprej izvrši.

14. Odbor se je strinjal, da se zaradi prerazporeditve dela v sektorju za novogradnje oz. operativnem oddelku, ki je vezano na povečan obseg delovnih zadolžitvev v izvajanju investicijske izgradnje po srednjeročnem programu, tov. Ignac Zagoričnik, ing. varstva pri delu, vodja operativnega oddelka sektorja za novogradnje imenuje na delovno mesto strokovnega sodelavca v sektorju za novogradnje z uvrstitvijo v XXIV. rang.

15. Odbor je sklenil, da se tov. Milanu Mediču iz jeklarne oprosti plačilo finančne udeležbe za stanovanje, ki mu je bilo dodeljeno v Storah št. 86 — provizorij, ker to stanovanje ne ustreza zahtevam za stanovanja, ki se smatrajo kot garsonjere.

Obenem odbor smatra, da se vsa stanovanja v provizorijih, ki ne zadovoljujejo zahtev, smatrajo kot tista, ki so bila zgrajena pred letom 1945 in se zanje ne plačuje finančna udeležba.

Odbor ob tem priporoča, da se omenjeno določilo vnese v nov akt o urejanju stanovanjskih vprašanj, ki se pripravljata.

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

1. seja, 8. decembra 1976

1. Za predsednika odbora samoupravne delavske kontrole je bil izvoljen Vinko Leskovšek iz valjarne I, za njegovega namestnika pa Tomo Majer iz mehanske obdelave.

2. Člani odbora so se strinjali, da prejme vsak član odbora pravilnik o samoupravni delavski kontroli, z ostalimi akti pa bi se postopno seznanjali na sejah.

DELAJSKI SVET TOZD MEHANSKE OBDELAVE

7. seja, 17. decembra 1976

1. Potrdil je sklepe prejšnje seje in se seznanil z njihovo realizacijo.

2. DS se z referendumom v celoti strinja, s pripombo, da se prvenstveno obravnava graditev zdravstvenega doma v Storah in sicer bi se naj začel graditi v letu 1977/78.

3. DS se je seznanil z operativnim planom za mesec december in sklenil, da naj komercialni sektor stopi v akcijo za pridobivanje naročil in naj lansira informativna naročila.

4. DS se je seznanil z 11-mesečnim poslovanjem in realizacijo plana za november.

5. Odobril je odpise razlik po izvornih zaključkih:

— zaklj. št. 348 — Heinrich Reining, Düsseldorf 16.747,68 DM, 125.272 din;

— zaklj. št. 351 — Metalimpex, Budapest 696,03 USA \$, 12.765,20 din.

Prav bi bilo, da bi za člane odbora organizirali tudi seminarje.

3. Odbor naroča oddelku za samoupravno in informativno dejavnost, da za vsako obravnavano vprašanje priskrbi pojasnila, v katerih samoupravnih aktih je to vprašanje opredeljeno.

4. Odbor se bo ponovno sestel v roku 14 dni oz. ko bo gradivo pripravljeno. Nujno je namreč obravnavati problem ogrevanja v MO.

6. Delavski svet ni sprejel ugovora na ocenitev delovnih mest »skupinovodje« v obdelovalnici litine Store I in skupinovodje ročne obdelave Store II.

7. Delavski svet pristopa k vpisu posojila za ceste v višini 1 % od izplačanih bruto osebnih dohodkov v letu 1975. Vplačilo se izvrši v dveh obrokih in sicer prvi ob koncu leta 1978. Za podpisnika DS pooblašča predsednika DS tov. Janka Ulago.

8. Delavski svet je sprejel predlog člana DS tov. Viranta, da se pošlje tov. Ivana Planinška na ustrezno prakso. Zato DS zadolžuje obratovodstvo in vodstvo mehanske obdelave, da prouči možnost realizacije.

Za vnaprej naj bi bila možnost prakse klavzirana že v kupoprodajni pogodbi.

9. Delavski svet zadolžuje obratovodjo ing. Šramlja, da prouči možnost zapiranja strehe v obdelovalnici I.

Dopolnitev samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih

V letu 1976 — od 20. aprila do 14. julija — smo na zborih delovnih ljudi po delovnih skupinah sprejeli nekatere dopolnitve samoupravnih sporazumov o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Gre za določila v zvezi z ugotavljanjem delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem (beneficirana delovna doba). Dopolnitve smo sprejeli v vseh tozdih v enakem besedilu in sicer:

Na 11. strani za 29. členom Samoupravnega sporazuma o MRZD se vnese novo poglavje naslednje vsebine:

II a. UGOTAVLJANJE DELOVNIH MEST, NA KATERIH SE ŠTEJE ZAVARVALNA DOBA S POVEČANJEM

26. a člen

Na delovnih mestih v TOZD, na katerih z vsemi možnimi tehničnimi in znanstvenimi dosežki v tehnologiji in organizaciji dela in varnostnimi ter drugimi ukrepi ni mogoče odpraviti škodljivih vplivov, ki znatno delujejo na zdravstveno stanje in delovno zmoglost delavcev ali jih ni mogoče zmanjšati v taki meri, da ne bi znatneje vplivali na skrajšanje življenjske dobe ali nastajanje predčasne invalidnosti, se lahko sproži postopek za priznanje zavarovalne dobe, s poveča-

njem (v nadaljnjem besedilu: beneficirane delovne dobe).

26. b člen

Postopek za ugotavljanje delovnih mest, na katerih se šteje beneficirana delovna doba, lahko začne posamezni delavec, delovne skupine, sindikalna organizacija v TOZD ali DO, če misli, da so na posameznem delovnem mestu, po določilih zakona, delavci upravičeni do beneficirane delovne dobe, ker so podani taki pogoji dela. Postopek se sproži s pismenim in obrazloženim predlogom, ki se ga posreduje vodji TOZD v sestavi katere je delovno mesto, ki se ga predlaga v priznanje beneficirane dobe.

Vodja TOZD je dolžan predlog pregledati in ga s svojim mnenjem posredovati strokovni komisiji za ugotavljanje beneficirane delovne dobe v delovni organizaciji.

Delo samoupravnih organov

26. c člen

Strokovna komisija, ki ji je bil posredovan predlog za določitev delovnih mest, na katerih se priznava beneficirana delovna doba, je dolžna predlog obravnavati, ga dopolniti s potrebno dokumentacijo in s svojim mnenjem posredovati v razpravo in odločanje prek delavskega sveta TOZD zboru delavcev v TOZD, ki tudi verificira stališče in sklepe zbora delavcev oz. samoupravnih delovnih skupin. Tako obravnavan in verificiran predlog dostavi vodja TOZD ponovno strokovni komisiji, ki ga, opremljenega s potrebno dokumentacijo in sklepom, pošlje v nadaljnji postopek skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje SRS ter obenem o predlogu informira odbor za kadrovske-socialne zadeve in družbeni standard, ki je tudi pritožbeni organ na odločitve strokovne komisije.

26. č člen

Če strokovna komisija ugotovi, da ni osnove za priznanje beneficirane delovne dobe, predlog z utemeljitvijo zavrne predlagatelju.

Predlagatelj, katerega predlog je strokovna komisija zavrnila, lahko sproži postopek za priznanje beneficirane dobe po postopku, določenem v predhodnem členu brez strokovne komisije, s tem da vso potrebno dokumentacijo pošlje enemu od podpisnikov družbenega dogovora in sicer:

— Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS

— Izvršnemu svetu skupščine SRS
— Zvezi sindikatov D SRS ali
— Gospodarski zbornici SRS Ljubljana

26. d člen

Komisijo iz 26. c člena tega sporazuma imenuje odbor za kadrovske-socialne zadeve in družbeni standard in je skupna za vse TOZD delovne organizacije Železarne Štore.

Komisija ima najmanj 5 članov in mora biti sestavljena tako, da so v njej vključeni predstavniki TOZD, v katerih se vodi postopek in delavec iz varstva pri delu, delavec iz kadrovskega sektorja in medicine dela.

Komisija dela v skladu z zakonskimi določili o postopku za ugotavljanje delovnih mest, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Komisija mora o vsakem predlogu odločiti v roku 60 dni.

26. e člen

Vir sredstev za kritje stroškov, nastalih na ta način priznane beneficirane delovne dobe za posamezna delovna mesta, je dohodek TOZD pred delitvijo sredstev.

26. f člen

Postopek za priznanje delovne dobe se lahko sproži le za tista delovna mesta, ki so z opisom določena kot posebno težka ali zdravju škodljiva.

Postopek za priznanje beneficirane delovne dobe je zaključen, ko je zaključen postopek pri skupnosti za pokojninsko in invalidsko zavarovanje SRS.

Obravnavane inovacije

Komisija za racionalizacije je na četrti redni seji 9. decembra 1976 obravnavala naslednje inovacijske predloge:

Predlog tovariša Andreja Lubeja, GSKG — tesarji, številka 166/40/76 »Pripomoček za rezanje kock za tlakovanje« je komisija sprejela. Predlagatelju pripadajo 3 odškodnine, ki se določijo po 26. členu samoupravnega sporazuma pod 2 b. Za prvo leto se določi odškodnina na osnovi prihranka 54.708 din.

Predlog tovariša Janeza Rezarja, preventivno vzdrževanje žerjavov, številka 165/39/76 »Varovanje dviga rude na aglomeraciji« je komisija sprejela. Predlagatelju se izplača enkratna odškodnina po prvem letu uporabe predloga na osnovi dejanskega prihranka po 26. členu samoupravnega sporazuma pod 2 b.

Predlog ing. Jožeta Korenta, MS-EA, številka 181/55/76 »Preprečevanje kratkih stikov pri strožnicah« je komisija sprejela. Predlagatelju pripada enkratna odškodnina na podlagi prihranka po predhodnem zavarovanju šestih novih Waldrich strožnic v MO. Odškodnina se določi po prvem letu uporabe predloga na osnovi 26. člena samoupravnega sporazuma pod 2 b.

Predlog Ivana Štore iz elektroobrata, številka 189/63/76 »Lepljenje zavornih oblog« je komisija sprejela in odobrila predlagano poskusno lepljenje. Predlagatelju se določi odškodnina na podlagi prihranka, ki bo dosežen v letu 1977 po 26. členu samoupravnega sporazuma pod 2 b.

Predlog Franca Mačka iz elektrodelaavnice številka 188/62/76 »Vgraditev kontaktorjev, KO 44 pri 10-tonski livni ponovci v livarni valjev« je komisija sprejela in sklenila, da se izplača predlagatelju enkratna pavšalna odškodnina. Obenem je komisija predlagala, da se inovacija ponudi zunanjim koristnikom.

Predlog Boža Platovška iz tovarne traktorjev, številka 173/47/76 »Kontrola brušenja konusov valjev Ø 260 × 480 za Jesenice« je komisija sprejela. Predlagatelju pripadajo tri odškodnine po 26. členu samoupravnega sporazuma pod 2 b. Prva odškodnina, ki se določi na podlagi prihranka 17.565 din, se izplača julija 1977. leta.

Predlog Ivana Pišeka iz elektroobrata, številka 164/38/76 »Pritrjevanje lamel jakotočnega voda pri TH-peči« je komisija sprejela in sklenila, da se izplača predlagatelju enkratna pavšalna odškodnina.

Predlog Franca Goriška iz elektroobrata, številka 167/41/76 »Sprememba zavornih naprav dviznega pogona skipov na aglomeraciji« je komisija sprejela. Avtorju pripada enkratna odškodnina, ki se določi na podlagi prihranka 47.128 din po 26. členu samoupravnega sporazuma pod 2 b.

Predlog Janka Kovača iz elektroobrata, številka 168/42/76 »Zapora stopenjskega regulatorja« je komisija sprejela in sklenila, da se izplača predlagatelju enkratna pavšalna odškodnina.

Predlog Vladimira Renčlja iz elektroobrata, številka 170/44/76 »Uvedba postopka popravljanja navitij na bremenskih magnetih«

je komisija sprejela. Odločila je, da se izplača predlagatelju enkratna odškodnina na podlagi prihranka 76.874 din. Odškodnina, ki se določi po 26. členu samoupravnega sporazuma po 3 a, se izplača ob koncu julija 1977 pod pogojem, da vzdrži popravljeno navitje najmanj 6 mesecev.

Predlog Milana Mikule iz mehanske obdelave, številka 177/51/76 »Zavarovanje kablov v kineh« je komisija sprejela in zahtevala predložitev izračuna prihranka. Enkratna odškodnina bo določena po 26. členu samoupravnega sporazuma pod 2 a.

Predlog ing. Ferda Halerja in Franca Kavčiča iz valjarne II, številka 66/4/75 je komisija obravnavala v zvezi z zahtevo po soavtorstvu. Po proučitvi predloga je sklenila, da se soavtorstvo ne upošteva.

Predlog ing. Borisa Nečemarja in Ivana Čretnika, številka 142/16/76 je komisija ponovno proučila v zvezi z zahtevo tovariša Franca Logarja iz mehanske obdelave, da se upošteva kot soavtor. Komisija je predlog upoštevala in določila spremenjeno razmerje delitve priznane odškodnine.

Predlog Josipa Čaglja vzdrževanje in transport — elektrojeklarna, številka 161/35/76 je komisija proučevala v zvezi z izhodišči za izračun prihranka. Odredila je, da se morajo avtorjeva izhodišča uskladiti s tistimi, ki jih predlaga vodstvo elektrojeklarnice do prihodnje seje.

Komisija je obravnavala dospele rešitve na razpis v 9. številki Železarja v zvezi z uničenjem katrana, in sklenila, da se od predlagateljev zahtevajo dodatne informacije, ker sicer predlog v tej obliki ne more biti sprejet.

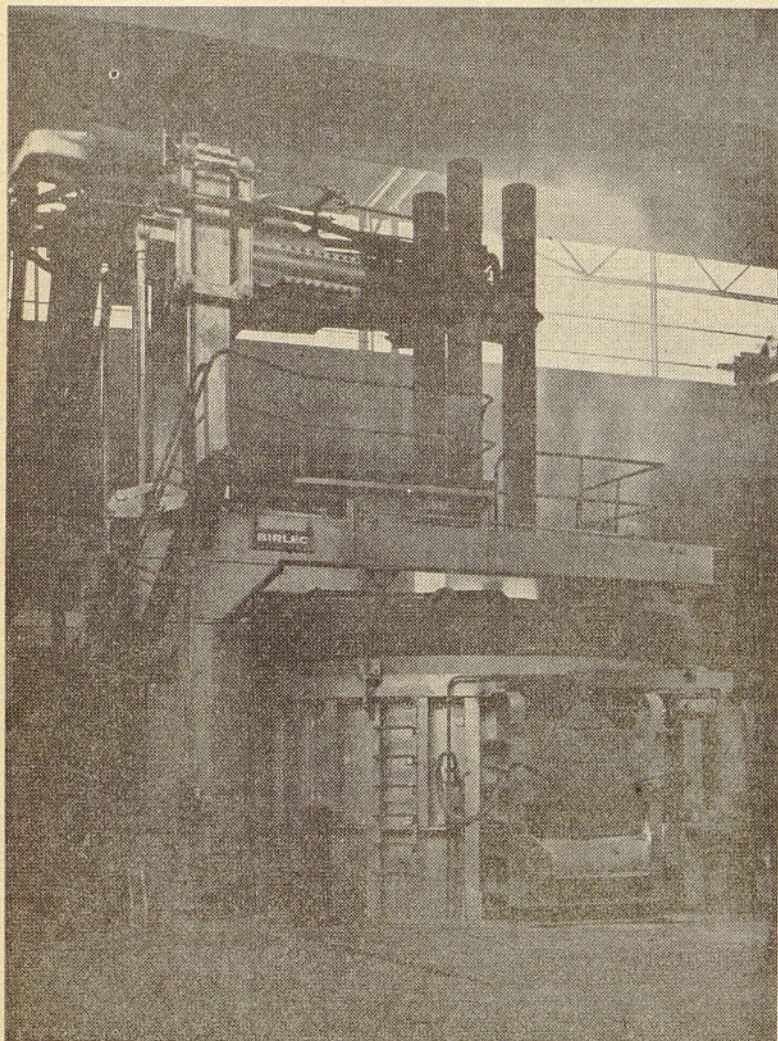
IZ DNEVNIKA
AMATERSKEGA GLEDALIŠČA
»ŽELEZAR«

NAŠ »ŽELEZAR«
JE V TEJ SEZONI
PRIPRAVIL ŽE
DRUGO PREMIERO

V prvih dneh letošnjega leta smo končno dočakali uprizoritve mladinske igre Janko in Metka. Končno pravimo zato, ker so gledališčniki igrice pripravljali za novoletno praznovanje, ogledali pa smo si jo lahko šele v januarjskih dneh. Čemu zamuda? Vsekakor zanjo ni krivo naše gledališče, temveč nov način novoletnega praznovanja. No, naši najmlajši so si Janka in Metko ogledali. Za zamudnike in otroke iz drugih krajev (ki ne hodijo v osnovno šolo Štore ali Kompole — leti so si predstavili že ogledali) in za vse ostale ljubitelje gledališča pa bodo pripravili ponovitev v Štorah.

In ob zaključku še razveseljivo spoznanje: V omenjeni predstavi sodelujejo sami novi mladi igralci, ki bodo počasi pomlajevali »Železarjeve« vrste.

čič-ko

Proizvodnja slovenskih železarn v decembru 1976

Januar se je obrnil že v drugo polovico pa še vedno nisem ničesar napisal o decembru in preteklem letu. O bkoncu leta že običajno nekaj kasnije podatki iz delovnih organizacij, dolgi novoletni prazniki in preverjanje podatkov za zaključek letnega planskega obdobja s slabimi rezultati pa h kasnitvi še nekaj dodajo. Meni se pisanje tudi zatika, ker bi raje pisal o odličnih dosežkih, perspektivah. Kar je je, in tudi o slabih rezultatih je prav, da ste obveščeni in tako sem se končno le spravil k pisanju, da mi krajša čas v slabem vremenu ob koncu tedna.

Leto 1976 je torej za nami in najprej moramo ugotoviti, da so doseženi proizvodni rezultati slabši od dosežkov iz leta 1975. Proizvodnja jekla je za 17.441 ton manjša, blagovna proizvodnja za 26.823 ton, vrednost prodanih proizvodov je za 95 milj. din nižja od dosežene v letu 1975, edino izvozili smo za 5,8 milj. \$ več, kot preteklo leto. Število zaposlenih se je povečalo za 2% in je ob naštetih dosežkih razumljivo, da je produktivnost na zaposlenega po količini in po vrednosti nižja, kot v letu 1975.

Načrt investicij je bil v gospodarskem načrtu za leto 1976 dokaj optimističen in precej višji, kot je predvidevala dinamika srednjeročnega plana. Realizacija porabe investicijskih sredstev je sicer 2% večja, kot je predvideval za leto 1976 srednjeročni plan, vendar za 22% nižja od načrtovane vrednosti v letnem gospodarskem načrtu.

Podobno, kot se je godilo slovenskim železarnam, se je tudi drugim jugoslovanskim železarnam in ponovno je preteklo leto, v katerem ni bila dosežena res že magična meja 3 milj. ton. V razvojnih programih jugoslovanskega železarstva je bilo načrtovano, da bi morali že leta 1970 doseči 3,2 milj. ton surovega jekla. Proizvodnja jekla v Jugoslaviji bo tudi v letu 1976 manjša, kot je bila leto poprej.

Preden bomo pregledali decembrske rezultate, pogledjmo še, kako smo delali v zadnjem mesecu leta 1975.

Proizvodnja surovega železa je znašala	17.913 ton
Proizvodnja jekla	70.360 ton
Blagovna proizvodnja	60.694 ton
Eksterna realiz.	584 milj. din

December je običajno mesec prizadevanj in bolj uspešen, saj je zadnja prilika, da se izboljša tekom leta dosežene rezultate. Tudi zadnji december je prejšnjim podoben in zaradi tega po rezultati med boljšimi meseci preteklega leta.

Proizvodnja surovega železa je znašala	16.011 ton
Proizvodnja jekla	68.544 ton
Blagovna proizvodnja	60.842 ton
Eksterna realiz.	668 milj. din

Mesečni plan proizvodnje surovega železa ni bil dosežen zaradi težav pri delu visoke peči št. 1 v Železarni Jesenice. Mrzli hod, prisilna posadnja in na splošno slabša kvaliteta vsipa so vzrok za to, da je mesečni načrt pro-

izvodnje surovega železa na Jesenicah izvršen le z 92%, in skupno 96%.

Letni načrt je bil izvršen s 101%, kar je 3% več, kot je znašala cela proizvodnja surovega železa leta 1975. Letni načrt prodaje surovega železa iz Železarne Štore je bil izvršen s 94%. V zadnjih mesecih so imeli težave zaradi zakasnele dobave odgovarjajoče uvozne rude in razpoložljiva ruda ni ustrezala zahtevam za proizvodnjo specialnega surovega železa za nodulacijo.

Proizvodnja jekla je bila prvič od meseca aprila nad mesečnim planom in to za 2%. V vseh treh železarnah je bil presežen mesečni načrt, tudi v Železarni Ravne zopet prvi od aprila.

V blagovni proizvodnji železarn je bila izvršitev mesečnega načrta zelo različna. V Železarni Jesenice so izvršili mesečni načrt s 107% in je bila blagovna proizvodnja menda samo v decembru 1974 višja. Letni načrt so dosegli edino v Železarni Štore, kjer so pa v decembru dosegli le 81% plana. Skupna letna izvršitev znaša 95% in je za 4% nižja od dosežka v letu 1975.

Pri predelovalcih, razen v Žični, je bil december ugoden. V Plamenu so izvršili mesečni načrt s 102%, v Verigi 112% in v Tovilu, so edinkrat v teku leta, izvršili mesečni načrt proizvodnje in ga za 8% celo presegli. Zaradi slabega uspeha v Žični je mesečna izvršitev 91% in samo toliko znaša tudi skupna letna izvršitev blagovne proizvodnje predelovalcev. Količinsko je to 3% manj kot je bilo doseženo v letu 1975.

Zaostanek za mesečnim načrtom blagovne proizvodnje Slovenskih železarn znaša 2%, za letnim načrtom 5% in za dosežkom v letu 1975 4%.

Pregled izvršitve načrta blagovne proizvodnje po grupah proizvodov in po posameznih proizvodih kaže, da se je dalo sorazmerno dobro prodajati toplo valjano žico, debelo in srednjo pločevino, vlečeno žico, jeklo litino in sivo strojno litino, nekatere žične izdelke in stroje.

Vsi drugi proizvodi, tudi tisti, ki so za proizvodnjo kvalitetnih jekel značilni, so pa predstavljali tekom leta problem za proizvodnjo in prodajo, kar v nekaj omiljeni obliki še vedno traja.

Mesečni načrt izvoza je bil zopet presežen, saj je bila dosežena vrednost izvoza v decembru zopet nekaj nad 4 milj. \$. Letni količinski načrt je bil dosežen, pri slabih cenah na svetovnem trgu je bil pa vrednostni načrt izvršen le z 89%, kar je pa še vedno 7% ve. kot leta 1975.

Ob sorazmerno dobri blagovni proizvodnji je vrednost prodanega blaga v decembru 4% nad povprečno načrtovano mesečno vrednostjo prodaje. Letni načrt vrednosti prodaje je bil dosežen 92%, kar je 1% manj, kot je znašala vrednost prodaje leta 1975.

Število zaposlenih se je dvignilo za 2% nasproti povprečju iz leta 1975, to je sicer 2% manj, kot smo načrtovali, vendar napram doseženi količini in vrednosti proizvodnje, preveč.

Količina in vrednost blagovne proizvodnje sta nižja kot v letu 1975 in sta nižja tudi storilnost po količini in vrednosti na zaposlenega.

Navedeni podatki o doseženem v preteklem letu ne obetajo nič dobrega ob zaključnih računih. Poslovni uspeh bo gotovo slabši od načrtovanega, kar pomeni manj sredstev tudi za realizacijo srednjeročnega načrta in za realizacijo načrtovanih investicij.

Nekatere delovne organizacije v okviru SOZD SZ so že sprejele svoj gospodarski načrt za leto 1977, nekatere ga še potrjujejo. Drugo leto srednjeročnega načrta je že v polnem teku. V februarju bodo samoupravni organi potrjevali tudi gospodarski načrt SOZD SZ za tekoče leto. Načrt bo višji od realizacije v letu 1975 in precej višji od realizacije v letu 1976. Surovinski in energetski pogoji so ugodni, upajmo, da bo tudi dovolj naročil.

BESEDA MLADIH

MLADI V TOVARNI TRAKTORJEV

Osnovna organizacija Zveze socialistične mlade v Temeljni organizaciji združenega dela Tovarne traktorjev bo v letošnjem letu usmerila svoje delo v uresničevanje sklepov Zveze socialistične mladine Slovenije in Zveze socialistične mladine Jugoslavije, Zveze komunistov ter temeljnih določil ustave.

Akcijski program po posameznih področjih je zajeten.

Program dela mladih strokovnjakov predvideva združitev vseh mladih strokovnjakov tovarne traktorjev, ki jih zanima dejavnost, da bi prispevali s svojimi dognanji k vsesplošnemu razvoju, proučevali, analizirali in reševali tehnične probleme v tovarni traktorjev, nadalje popularizirali tehniko in pospeševali tehniško kulturo delavcev, sodelovali pri racionalizaciji, izumiteljski ter inventivni dejavnosti v tovarni, spodbujali k večji produktivnosti v proizvodnji.

Tesno bomo povezani z osnovno organizacijo Zveze mladine in krajevno konferenco Zveze socialistične mladine delovne organizacije železarne. Vse to bomo izvajali tudi s predavanji, obiski delovnih organizacij, z obiski razstav in s posvetovanji.

V okvirnem programu dela imamo predavanja o pomembnosti in nujnosti inventivne dejavnosti, obiske v delovnih organizacijah sorodnih dejavnosti, obiske razstav in sejmov sodobne tehnike in seminar z zunanjim predavateljem.

Akcijski program aktiva mladih komunistov zajema pripravo mladih za sprejem v Zvezo komunistov, aktivno sodelovanje v krajevni skupnosti in osnovni organizaciji zveze komunistov, dalje aktivno vključevanje pri izgradnji tovarne traktorjev, obravnavanje aktualnih problemov v svoji tovarni in idejno reševanje teh problemov.

Na področju telesne kulture bomo programirali rekreativno dejavnost, vključevali se v zimske sindikalne igre. V programu imajo interno srečanje v raznih disciplinah, dalje srečanje z učenci Šolskega industrijsko kovinarsko metalurškega centra v Št. St. Športna srečanja z mladimi sorodnih delovnih organizacij (Beograd, Rijeka, Osijek). Organizirali bomo delovno akcijo rekreativnega značaja, da bi si uredili lepše okolje, v katerem živimo precejšnji del dneva.

Vključevali se bomo v vse akcije in srečanja v okviru Železarne Štore.

Na področju splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite imamo v programu vključevanje prostovoljcev v partizanske enote in sodelovanje z jugoslovansko armado. Dalje sodelovanje s Socialistično zvezo delovnega ljudstva, s krajevno skupnostjo, s šolami, družbenopolitičnimi organizacijami, s specializiranimi organizacijami in društvi delovne organizacije. V program smo vnesli tudi obujanje tradicij narodnoosvobodilne borbe; posebej še izobraževanje članov komisije in referentov za splošni ljudski odpor in družbeno samozasčito.

Zavedamo se, da je za uspešno delovanje mladih ljudi in njihove organizacije pomemben pogoj kakovostni mladinski informativni tisk, kar smo tudi zajeli v svoj program, ker vemo, da je informiranje v današnjem času nepogrešljiv dejavnik v vsakodnevem delu in življenju. Zato bomo tesno povezani za referentom za informacije v krajevni konferenci Zveze mladine Železarne Štore in stalno usklajevali in dopolnjevali akcije, dalje dobavljali informacije v obliki dopisov, časopisov idr. ter posredovali te informacije na sestankih v tovarni traktorjev mladim, seveda pa tudi informacije o delu in uspehih osnovne organizacije Zveze mladine in o uspehih delovnega kolektiva kot celote. Redno bomo objavljali članke v rubriki »Beseda mladih« v Štorskem železarju o delu, nalogah in problemih mladih v tovarni traktorjev. Udeleževali se bomo vseh mladinskih konferenc. Povezovali se bomo s centrom za obveščanje in propagando pri občinski konferenci Zveze socialistične mladine Celje, dalje z informacijsko-dokumentacijskim centrom v Celju, objavljali v bilten Centra za obveščanje in propagando. Udeleževali se bomo pri športno kulturnih prireditvah, seznanjali se s pomembnimi družbenopolitičnimi in ekonomskimi dogodki in realno prikazovali vlogo in delo Zveze socialistične mladine Slovenije pri graditvi naše samoupravne socialistične družbe.

Program je obsežen, čaka nas torej veliko dela, prepričani smo, da bomo naloge prizadevno reševali.

N. B.

PRVA SEJA KOMITEJA ZKŽŠ

NOVO IZVOLJENI KOMITE ZK ŽŠ SE JE SEŠTAL NA 1. SEJI V PETEK, 14. JANUARJA 1977 IN OBRAVNAVAL PREDVSEM DVE TOČKI: ZAKLJUČKE PRVE SEJE KONFERENCE ZK ŽŠ IN USTANOVITEV KOMISIJ KOMITEJA

Zaključki prve seje konference

Na podlagi poročila in razprave na seji konference ZK Železarne Štore, ki je bila 18. decembra 1976 in ob upoštevanju zadolžitve te seje, je komite na svoji 1. seji sprejel naslednje zaključke:

1. Konferenca Zveze komunistov je tako po udeležbi, predvsem pa v vsebinskem smislu uspešna.

2. Na konferenci Zveze komunistov so bile nakazane smernice in pogoji gospodarjenja v letu 1976. Izstopala je nujnost čimprejšnjega sprejema gospodarskega načrta za leto 1977.

Na podlagi tega bo komite Zveze komunistov tekoče spremljal izvajanje gospodarskega načrta ter poslovne politike ter v zvezi s tem zastavil program dela ter ukrepal.

3. Konferenca ZK je opozorila na dosledno uveljavljanje Zakona o združenem delu. Izrečena je bila zahteva, da se Zakon o združenem delu uveljavi do konca leta 1977, zato bo komite Zveze komunistov sproti spremljal delo na tem področju, zastavljal cilje in naloge ter izpostavljaj odgovornost komunistov, predvsem komunistov v organih sindikata, za dosledno izvajanje začrtane naloge.

4. Konferenca ZK je bila seznanjena z naporji za uspešno realizacijo projekta tovarne traktorjev. Ta naj bi pričela s poskusno proizvodnjo že v letu 1977. Ugotovljeno je bilo, da bo potrebno še ogromno naporov, da bo proizvodnja nemotena, za-

to si morajo predvsem komunisti na vseh področjih prizadevati za uspešno realizacijo tega projekta. Komite Zveze komunistov bo pri svojem delovanju realizaciji tovarne traktorjev posvetil vso pozornost ter izpostavil odgovornost komunistov.

5. Kadrovska politika, kadrovanje, zaposlovanje in nagrajevanje, je področje, kateremu mora Zveza komunistov posvetiti vso pozornost. Komite Zveze komunistov bo nenehno spremljal izvajanje dogovorjene in začrtane kadrovske politike ter temu ustrezno ukrepal. V najkrajšem času morajo komunisti v kadrovskem sektorju pripraviti analizo povečanja zaposlovanja v letu 1977 in jo posredovati osnovni organizaciji Zveze komunistov. Zaposlovanje v letu 1977 pa mora biti odvisno od rezultatov dela.

6. Konferenca je podprla dosedanje dosežke na področju informiranja in istočasno opozorila na nekatere ovire pri tem.

Zato bo komite nadaljnja prizadevanja za razvoj in izpolnitev informacijske dejavnosti sproti spremljal. Ob tem komite nalaga odgovornim komunistom, da takoj pristopijo k nadaljevanju študijske obdelave izgradnje enovitega, vsestranskega informacijskega sistema v Železarni Štore, ki mora zagotoviti v ustavi in v Zakonu o združenem delu opredeljeno redno, pravočasno, resnično, popolno ter po vsebini in obliki dostopno obveščanje, ki bo omogočalo sprejem kakovostnih, samoupravnih in poslovnih odločitev.

KOMITE ZK ŽELEZARNE ŠTORE

KOMU SO KOMUNISTI ZAUPALI DOLŽNOSTI V NOvem ORGANU, KI NAJ ZAGOTOVI VEČJO IDEJNO IN AKCIJSKO ENOTNOST ZVEZE KOMUNISTOV V NAŠEM KOLEKTIVU

Na osnovi sklepov osnovnih organizacij Zveze komunistov je konferenca verificirala izvolitev članov komiteja v naslednji sestavi:

OO ZK skupne službe: Kaluža Ladislav, Jovanovski Lazar, Stainberger Zdenka.

OO ZK 114. panoge: Stokavnik Drago, Pugelj Milan.
OO ZK ViT: Gozdnikar Mirko, Maček Franc.
OO ZK livarne: Leban Jože.
OO ZK energetika: Vindiš Anton.
OO ZK DPG: Lazar Martin.
OO ZK GKSG: Ludvik Zvonka.
OO ZK tovarna traktorjev: Suhar Anton.
OO ZK mehanska obdelava: Metličar Martin.

Konferenca je soglasno potrdila predlog, da komite vodi kot sekretar Milan Pugelj. Za namestnika sekretarja je bil ponovno zvoljen Ladi Kaluža.

KOMISIJE KOMITEJA

Na tej seji je komite imenoval za pomoč pri svojem delu pet komisij, razpravljaj pa je tudi o oblikah dela. Med drugim je sprejel sklep, da bo skliceval aktiv komunistov vodilnih delavcev po posameznih vprašanjih. Za poverjenika KOMUNISTA je imenoval Zdravko Ivačiča. Sestav komisij je naslednji:

Kadrovska komisija:

Predsednik: Štefančič Ivan; člani: Ivanšek Stane, Korošec Boris, Kavka Franc in Lazar Martin.

Komisija za idejnopolitična vprašanja in usposabljanje:

Predsednik: Vrečko Borko; člani: Ocvirk Stane, Rozman

Franc, Florjančič Jože in Božiček Bojan.

Komisija za samoupravljanje in informativno dejavnost:

Predsednik: Ivačič Zdravko; člani: Kranjc Srečko, Korošec Ignac, Černak Feliks in Lorgar Edo.

Komisija za družbenoekonomsko odnose in gospodarjenje:

Predsednik: Gajser Stane; člani: Belej Marjan, Ramšak Marjan, Kramer Jože, Manojlovič Gojko, Logar Viktor, Kajba Anton, Arzenšek Stefan in Judež Ivo.

Komisija za ljudsko obrambo in samozaščito:

Predsednik: Pugelj Milan; člani: Gradišnik Frido, Simovič Dragan, Kavka Franc in Suhar Anton.

iz krajevne skupnosti ŠTORE

Novoletno obdarovanje otrok, ki ga spremljajo priložnostne prireditve, je v naši krajevni skupnosti že ustaljeno. Letos je Dedek mraz obdaroval na terenu 388 predšolskih otrok in 304 otroke, ki obiskujejo osnovno šolo do četrtega razreda. Razen tega je bilo obdarjenih 833 otrok članov kolektiva železarne.

Organizatorji praznovanja so uspešno opravili svojo nalogo. Kljub temu pa je bilo na zborih občanov oblikovano mnenje, naj bodo v prihodnje enake prireditve v kulturnem domu; posebna skrb pa se naj posveti pripravi igrice za najmlajše, ker jih območja izven Štor želijo in pričakujejo.

V času od 6. do 10. januarja letos je bilo na območju krajevne skupnosti Štore sedem zborov občanov, na katerih so obravnavali referendumski program in program dela krajevne skupnosti za leto 1977.

Obe temi sta pritegnili na zbere zadovoljivo število občanov, ki so razpravljali tudi o drugih perečih problemih posameznih območij. Vsekakor pa je bil v središču pozornosti nov zdravstveni dom v Štorah.

Dne 24. decembra 1976 je bila delegacija krajevne skupnosti in krajevne konference SZDL Štore na razgovoru s predstavniki Cinkarne Celje. Delegacija je predložila probleme, ki jih povzročajo Cinkarna krajanom v naseljih Bukovžlak, Slance in Teharje. Jedro problemov tvori razsipavanje pirinatih ogorkov na relaciji Cinkarna—odlagališče, kar onemogoča uporabo studencev in onesnažuje okolje, potem razpihovanje ob Cinkarni deponiranih ogorkov in onesnaževanje širše okolice s »produkti« proizvodnega postopka, ki neposredno onemogočajo skupaj z drugimi uporabo vode kapnice v celotnem naselju Vrhe.

Na sestanku je bilo dogovorjeno, da bo Cinkarna sodelovala pri reševanju obravnavanih problemov. Prepričani smo, da bodo rezultate dogovorjenega sodelovanja kmalu občutili tudi sedaj prizadeti krajan.

Gradnja potrebnega in pogosto obravnavanega zdravstvenega doma v Štorah postaja resničnost. Dne 10. januarja letos se je prvič sestal gradbeni odbor. Sestavljajo ga predstavniki železarne, Zdravstvenega doma Celje in Krajevne skupnosti Štore. Člani so razpravljali o načrtu zdravstvenega doma in pripravljajalnih delih, ki bodo izvršena že v letošnjem letu.

Na predlog Krajevne konference SZDL je bil v januarju izvoljen in na občnih zborih potrjen svet potrošnikov v krajevni skupnosti. Povezoval bo interese občanov-potrošnikov in sodeloval s trgovskimi ter drugimi organizacijami pri odločanju o vprašanih oskrbovanja.

SOCIALISTIČNA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA
SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
Ljubljana Center

ljubljanska banka
ČEKOVNA KARTA št. 2838/04
NOVAK DRAGO

OSEBNA IZKAZNICA
Ime: Drago
NOVAK
006128748
SA 055711

Številka računa: 50100-620-107-010-7201-2838/04
GLEJ GARANCIJSKE POGOJE NA DRUGI STRANI

Številka: 220456

ljubljanska banka
Podružnica Ljubljana
Plačate na in iz računa tekočega računa št. 50100-620-107-010-7201-2838/04
Čl. p.

Z besedami:
Upravičeno:
ki tega teka ne more prenesti na drugo osebo

Dokumenti, ki jih potrebujete, kadar s čekom plačujete, ste dvigate gotovino. Ček se lahko glasi na znesek od 30 do 1.000.000. Če dvigate gotovino v poslovnih urah ljubljanske banke, si vodi vaš tekoči račun, amete izplačati ček tudi za večji znesek.
Kol izplačevanost naplate račev podjetja, organizacije, ki z plačujete kroge in stanitev, če dvigate gotovino, napišete besedi: »imam osebo«.

Akcija »tekoči račun« je tudi pri nas že stekla. To so dokumenti, ki jih rabi posameznik pri poslovanju s čekom

POŽARI PRI REZANJU IN VARJENJU

KJE IN KDAJ SE SME VARITI, REZATI IN SPAJKATI

(Nadaljevanje)

Varnostni ukrepi varilcev in rezalcev so odvisni tudi od njihovih nadrejenih, ki želijo, da bi bilo delo opravljeno z:

— minimalnimi denarnimi stroški,

— v čim krajšem času.

Specifične odgovornosti vsakega posameznika so opredeljene z naslednjimi zahtevami varstva pri delu:

1. vodstvo mora poznati svoje zakonite odgovornosti in obveznosti za varno uporabo opreme za varjenje in rezanje v svoji organizaciji združenega dela,

2. vodstvo mora določiti in pooblastiti strokovno osebo za izdajanje dovoljenj za varjenje in rezanje v prostorih, ki niso namenjeni vročemu delu.

Kot strokovna oseba je lahko v posameznih OZD:

— vodja varjenja,
— predelavec,
— predstavnik službe varstva pri delu,

— strokovno usposobljena oseba, ki dobro pozna požarne nevarnosti.

3. Vodstvo organizacije združenega dela mora zahtevati, da so rezalci, varilci in njihovi nadrejeni ustrezno usposobljeni za varno delo s svojo opremo in seznanjeni z varnimi načini dela v delovnem prostoku.

4. Sodelavce za varjenje in rezanje (TOZD, obrtniška, komunalna podjetja, zasebni obrtniki) pošče vodstvo OZD med tistimi, ki imajo strokovno izurjeno osebo in ki se zavedajo obstoječih nevarnosti pri delu. Predhodno te sodelavce še seznanijo z nevarnimi delovnimi pogoji in nevarnostmi vnetljivih snovi.

5. Nadzor nad varilci in rezalci, ki delajo v za to posebej namenjenih prostorih, izvaja v manjših obratih predelavec, v večjih tehnični vodja. Ta oseba je odgovorna za varno ravnanje z opremo za varjenje in rezanje in za varno opravljanje postopka.

Zavarovanje pred požarom — pred delom.

Vnetljive snovi morajo pred vnetjem zavarovati po enem od naslednjih načrtov:

— prestaviti vroče delo v prostor, ki je brez vnetljivih snovi,
— prestaviti vnetljive snovi na varno razdaljo od mesta varjenja in rezanja,

— poiskati možnost, da med operacijo varjenje in rezanje v neposredni bližini vnetljivih snovi ne pride do delovnih operacij.

Pred začetkom dela morajo vodja dela, vodja varilcev in varilec poskrbeti za naslednje:

— vodja varjenja: oskrbeti pooblaščen osebe (vodilni delavec OZD ali TOZD). Tudi varilec ali rezalec mora dobiti dovoljenje za delo pred pričetkom,

— vodja varilec: oskrbeti primerno razmestitev opreme za vroče delo in gasilnih aparatov v prostoru.

Če je potrebna prisotnost gasilcev zaradi nevarnosti požara ali eksplozije, se morajo ti nahajati pred začetkom dela na določenih mestih. Če pred začetkom vročega dela niso izpolnjeni varnostni pogoji, ne sme varilec ali re-

zalce začeti z vročim delom, dokler niso spremenjeni pogoji dela dovolj požarno varni.

V začetku naj omenim, da je gasilska služba v času, ko sta bila v Štorskem železarju objavljena dva članka o problematiki požarne varnosti pri varjenju, ugotovila več nepravilnosti. Med drugim je značilen primer, ko je varilec varil na konstrukciji, jeklenke pa je imel postavljene pod mestom varjenja. Zaradi netčnosti na priključku cevi k jeklenki je zagorel plin od isker, ki so padale po jeklenki. Iz navedenega sledi, da sta tako odgovorni vodja delovne skupine, kot varilec izizirala varnostne predpise in navodila.

Delo z rezalnimi gorilniki, varilnimi in spajkalnimi aparati je dovoljeno le na tistih mestih, kjer ni mogoče povzročiti nevarnosti za nastanek požara, in pod stalnim nadzorom odgovornega strokovnjaka, ki je seznanjen z vsebino, ki se nahaja v okolici. To velja še posebno za dela:

1. na mestih, kjer proizvajajo, predelujejo ali hranijo lahko vnetljive snovi,

2. na mestih, kjer se lahko pojavljajo eksplozivni plini, pare ali prašne zmesi,

3. na mestih, kjer je prepovedano kajenje, uporaba ognja ali odprtega plamena,

4. na mestih, ki so v neposredni cevni zvezi s prostori, označenimi pod točko 2,

5. na ali ob mehko kritih ostrejših ali s strešno lepenko prekritih strehah,

6. v prostorih, ki so neposredno povezani z ostrejšem ali brez zaključnega stropa pod ostrejšem, pokritim z mehko streho.

Vročje delo se sme na vseh zgoraj naštetih mestih izvajati le, če so izpolnjeni posebni ukrepi, ki preprečujejo vnetje vnetljivih snovi.

Pred začetkom dela je potrebno posebno paziti na:

1. delovne priprave morajo biti preizkušene na zanesljivo delovanje,

2. gasilno vodo in druga gasilna sredstva je potrebno predvideti na dosegljivem mestu v zadostni količini,

3. prenosne vnetljive predmete, sloj prahu in pajčevino je potrebno odstraniti iz ogroženega območja,

4. vgrajene vnetljive snovi, tudi če leže pod ometom, je potrebno zavarovati z vnetljivimi toploto zadržujočimi pregradami, da se tako zavarujejo predmeti,

5. odprtine v smeri prostorov z vnetljivimi snovmi je potrebno zatesniti, razpoke in reže v tleh, stenah in stropu je potrebno zatesniti z nevnetljivimi snovmi,

6. pri delih na cevovodih ali vodovodnih napeljavah je potrebno poskrbeti za odstranitev izolacije in vnetljivih oblog, ki so na ogroženem območju,

7. lahko vnetljive snovi, ki se nahajajo na obdelovanih kovinskih površinah je potrebno z njih odstraniti, in sicer v krogu s premerom 3 m, pri uporabi elektrovarilnih aparatov pa 50 cm od mesta varjenja.

Spajkalnih gorilnikov ni dovoljeno nalivati ali segrevati v bližini lahko vnetljivih snovi. Če se

rezalne varilne ali spajkalne gorilnike med delom odloži, je potrebno stalno nadzirati prosti plamen.

POMNI!

Po zaključku rezalnih, varilnih in spajkalnih del je treba:

1. ugasniti varilni aparat,
2. pospraviti varilni aparat na ustrezno mesto v delovnem prostoru,

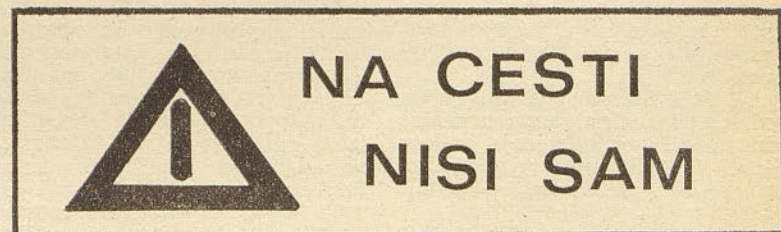
3. ugotoviti, če v bližini delovnega mesta ni tlenja ali začetnega požara, kar je treba še v roku

najmanj dveh ur večkrat kontrolirati,

4. onemogočiti nepoklicnim osebam uporabo varilne opreme.

Z omenjenimi članki smo skušali opozoriti vse uporabnike varilnih garnitur in odgovorne vodje delovnih skupin na nevarnosti, ki se pojavljajo pri določenih delih. Ker se požari in druge nesreče zaradi nepopolnih garnitur in naprav za rezanje, varjenje in spajkanje pojavljajo na dnevnem redu, je treba tej problematiki posvetiti vso skrb.

Štefan Krumpak

KAKO Z VARNOSTNIMI PASOVI?

S 1. januarjem letošnjega leta na bi vsi vozniki osebnih avtomobilov imeli montirane varnostne pasove. Žal je pri tem prišlo do nekaterih nejasnosti, ki ljudi begajo in ne vedo, kaj naj naredijo. Takoj moramo povedati, da so tudi uradna tolmačenja nepopolna in nejasna ter da ob njihovem branju nihče ne more priti do zaključka, kaj naj naredi.

Poglejmo dva člena o varnostnih pasovih, ki sta objavljena v PRAVILNIKU o napravah, opremi, dimenzijah in skupnih težah vozil v cestnem prometu, pravilnik pa je lani izdala AMZ Slovenije.

64. člen

Osebnih avtomobilov morajo imeti vdelane priključke za varnostne pasove, in sicer vsaj za sprednjo vrsto sedežev.

Vozila iz prvega odstavka tega člena morajo imeti vdelane priključke za varnostne pasove tudi za vse druge sedeže, deklarirane po proizvajalcu.

Bočni sedeži v vozilu morajo imeti priključke za varnostne pasove, ki se privežejo na treh točkah, srednji sedež pa najmanj na dveh točkah.

Določbe 2. in 3. odstavka 64. člena se bodo uporabljale za vozila, ki bodo izdelana in vključena v promet po 1. januarju 1980. »

65. člen

»Osebnih avtomobilov, ki imajo vdelane priključke za varnostne pasove, kakor tudi osebnih avtomobilov, ki bodo izdelani in vključeni v promet po 1. januarju 1977, morajo imeti vdelane varnostne pasove za prvo vrsto sedežev.

Varnostni pasovi iz prvega odstavka tega člena morajo imeti toliko priključkov, kolikor je predpisano v 64. členu tega pravilnika.«
V priložniku o prometnih predpisih, ki ga je izdala AMZ Slovenije letos julija, pa je naslednje besedilo glede varnostnih pasov (na strani 171):

»Osebnih avtomobilov morajo imeti vdelane priključke za varnostne pasove, in sicer vsaj za sprednjo vrsto sedežev. Osebnih avtomobilov, ki imajo priključke za varnostne pasove, morajo imeti vdelane varnostne pasove za prvo vrsto sedežev.«

Ob tem pa moramo povedati, da ni nikjer zapisano,

— da mora biti voznik z varnostnim pasom med vožnjo obvezno privezan,

— da to ne velja za tista vozila, ki nimajo vdelanih priključkov za montažo varnostnih pasov in

— da niso predvidene sankcije za tiste, ki sicer imajo v avtomobilih vgrajene priključke, nimajo pa varnostnih pasov.

Skratka mnogo je še nedorečenega, kar vsekakor ni prav. Mislimo pa takole: varnostne pasove je treba ne glede na vse nejasnosti nabaviti, jih tudi uporabljati, kajti tako bomo pripomogli k zmanjšanju prometnih nesreč, predvsem pa bi ob morebitnih nesrečah ne prihajalo do težjih in celo kritičnih poškodb.

Priporočamo, da je montaža varnostnih pasov strokovno opravljena, kajti v obratnem primeru lahko pasovi prej škodujejo, kot koristijo. Seveda pa je treba tudi čimprej dobiti ustrezno pojasnilo za zgornje člene, da ne bi vozniki še nadalje bili v nepotrebnih dvomih. Vse skupaj okoli varnostnih pasov je treba doreči in to čimprej.
(Iz biltena SPV-Celje)

**Dopisujte in oblikujte
z nami
naše glasilo**

Radioaktivnostni učinek jedrske eksplozije

Doslej smo pri opisu jedrske eksplozije spoznali udarni in toplotni učinek. Tokrat nadaljujemo z opisom radioaktivnega učinka. V tem, ko je toplotni in udarni učinek jedrske eksplozije mogoče primerjati z učinkom klasičnega orožja, je radioaktivno sevanje — radioaktivni učinek čisto nov pojav, povezan izključno z učinkom jedrskega orožja. Pri sproščeni energiji jedrske eksplozije je radioaktivni učinek udeležen s 15%. Od tega odpade na začetno sevanje — žarčenje 5% in na poznejše 10%.

Radioaktivno sevanje nastane zaradi razpada — cepitve jeder urana ali plutonija, pri čemer se širijo v prostor velike količine gama žarkov, nevtronov, beta delcev in alfa delcev.

Začetno sevanje nastopi takoj po jedrski eksploziji in traja minuto, oddaja pa vse našete vrste žarkov. Skoraj vsi nevtroni iz dela gama žarkov prihajajo iz ognjene oble. Le-ta je torej izredno močan vir gama žarkov iz nevtronov, ki se širijo nekaj kilometrov od centra eksplozije. Začetno sevanje pa ni samo trenutno širjenje gama žarkov in nevtronov, ampak tudi sevanje iz radioaktivnega oblaka v prvi minuti po eksploziji.

Resnično nevarni so gama žarki in nevtroni, saj ostanejo delci alfa in beta zaradi svojega razmeroma majhnega dometa v neposredni bližini ognjene oble oziroma v njej.

Gama žarki (z dometom 2 do 3 km) in nevtroni (domet 800 do 1000 m) dospejo na zemljo in povzročajo na območju kroga s premerom 2000 m razne poškodbe na živih bitjih. Tako nastanejo v celicah organizma živih bitij, torej tudi človeka, nekatere spremembe, zaradi katerih celice ne morejo več normalno opravljati svojih funkcij. Posledice tega so poškodbe organizma. Radioaktivnega sevanja človeški organizem ne zazna in torej ne vemo, kdaj smo mu bili izpostavljeni. Prav to pa stopnjuje njegovo nevarnost.

Obsevanost z radioaktivnimi žarki merimo v rentgenih (r) in milirentgenih (mr). Tako ugotavljamo, da je tisto območje — zemljišče, na katerem je moč sevanja 0,05 mr/h kontaminirano — radioaktivno. Močna kontaminacija pa pri sevanju več kot 5 r/h.

Moč začetnega sevanja zelo hitro pada sorazmerno s časom, ki je pretekel od eksplozije in z oddaljenostjo od njegovega centra. V tabeli je podan pregled, kako pada moč sevanja v rentgenih na uro, z ozirom na oddaljenost od centra eksplozije.

Oddaljenost od centra eksplozije v m	Moč sevanja v rentgenih na uro
700	20.000
800	8.300
1000	3.250
1300	3.250
1500	188

Navedeni podatki v tabeli nam služijo kot osnova za ocenitev ogroženosti od radioaktivnega sevanja.

Posledice, ki nastanejo v človekovem organizmu, so odvisne predvsem od količine prejetih radioaktivnih žarkov, od tega, v kolikšnem času je to količino žarkov prejel in ali je bilo žarčenju izpostavljeno celo ali samo del telesa.

Organizem vseh ljudi ni enako odporen proti radioaktivnemu sevanju. Pri nekaterih ljudeh nastanejo težave lažje oblike že pri količini 50 r, če so jo prejeli v kratkem času, pri drugih pa prav take težave nastopijo šele pri dozi 200 r. Podobno je z nastopom smrti. Nekateri ljudje umro že pri dozi 400 r, prejeti v kratkem času, drugi pa šele pri dozi 600 r. Smrtna doza se torej giblje med 400 in 600 r.

Težave, znake in posledice, ki nastanejo pri človeku zaradi izpostavljenosti radioaktivnemu sevanju imenujemo »radiacijska bolezen«.

Glede na to, kolikšna je doza, čas, v kateri jo je človek prejel in ali jo je prejel po vsem telesu ali de leno, nastanejo lažje, srednje in hujše stopnje radiacijske bolezni.

Iz tabele je razviden vpliv radioaktivnega sevanja na človeški organizem.

Stopnja	doza v r	Vrsta poškodbe in simptomi bolezni	Čas po obsevanju	Opomba
I. (lažja)	50-200	lahka oblika radiacijske bolezni; splošna slabost, gnuš, vrtoglavica, glavobol	1 - 2 tedna	zdravljenje potrebuje le nekateri bolnišniški
II. (srednja)	200-300	Srednja oblika radiacijske bolezni; simptomi so močnejši	2-3 ure traja 1-2 dni	Pri uspelem zdravljenju nastopi popolna ozdravitev po 1 - 2 mesecih
		vsi simptomi - načasno izboljšanje	latentno obdobje traja 10 - 14 dni	
		izguba apetita, driska, krvavenje in izpadanje las	po 10-14 dneh	
III. (hujša)		huda oblika radiacijske bolezni; glavobol, gnuš, bruhanje, žeja, vrtoglavica	20 min do 2 ure	zdravljenje traja 4 - 6 mesecev
		splošna slabost, izguba apetita, hitra utrujenost	latentno obdobje traja nekaj dni	
		močan glavobol, izguba apetita, temperatura do 40°C, izpadanje las, zaspanost	po latentnem obdobju	

Kot je razvidno iz podatkov v tabeli, doze do 50 rentgenov ne poškodujejo močnejše človekovega organizma, zato jih štejejo v vojni kot tolerantne doze za enkratno obsevanje. Doze 50 do 300 rentgenov povzročajo radiacijsko bolezen, doze 300-500 rentgenov so srednje nevarne (50% obsevanih ljudi umre), v tem, ko so doze nad 500 rentgenov smrtne.

POZNEJŠE SEVANJE se pojavlja v dveh oblikah: kot inducirana radioaktivnost in kot radioaktivne padavine.

Zaradi delovanja nevtronov, ki se sprostito ob jedrski eksploziji, postane zemljišče okrog središča eksplozije za nekaj časa radioaktivno, zato je hoja prek njega ali zadrževanje na njem nevarno. V zemljo seže 5-10 cm globoko. Zemljišče z inducirano radioaktivnostjo ima približno obliko kroga, moč sevanja pa je odvisna od jakosti in vrste eksplozije. Pri zračni eksploziji moči 20 KT je inducirana radioaktivnost od ničelne točke razvidna iz spodnje tabele.

Oddaljenost od ničelne točke v m	Moč sevanja v rentgenih na uro
0	8.000
200	600
350	50
500	5

Vidimo da inducirana radioaktivnost izredno hitro pada od ničelne točke. Inducirana radioaktivnost na zemljišču se ves čas po eksploziji zmanjšuje, in sicer v začetku hitro, potem pa vse počasneje.

Kolikor več časa mine od eksplozije, toliko šibkejše postaja sevanje v kontaminirani coni. Pravilo je, da se pri sedemkrat daljšem času moč sevanja desetkrat zmanjša. Na primer:

V sedmih urah se zmanjša za desetino, v dveh dneh (7 × 7 ur = 49 ur) na stotino in v 14 dneh (7 × 2 dni) na tisočinko, to pa je praktično že dovolj, da postane neškodljivo.

RADIOAKTIVNE PADAVINE so sestavljene iz produktov cepitve, delov jedrskega izstrelka — bombe, fizijskega razstreliva, zemlje in še drugega materiala, ki ga je eksplozija vrgla v zrak in ga je prevzel radioaktivni oblak. Pri eksploziji na tleh se ognjena obla v začetku dotika površine zemlje, zato se tla močno segrejejo in izpuhtijo v ognjeno oblo. Izračunali so naslednje: če je 5% energije, ki se sprosti pri jedrski eksploziji z močjo 1 MT (ene megatone) potrebnih, da izpuhti zemljišče, potem je potrebno k materialu, iz katerega je sestavljena ognjena obla, prišteti še 20.000 ton izpuhtelih tal.

Pri eksploziji na vodi se lahko v že navedenih okoliščinah spremeni v paro okoli 100.000 m³ vode. Iz navedenega sledi, da je v radioaktivnem oblaku ogromna količina materiala, katerega velikost znaša od enega mikrona do več milimetrov. Kako je ta radioaktivni material razporejen v oblaku, je težko ugotoviti. Vendar smatramo, da ga je pri eksploziji bombe na tleh 90% v oblaku — gobi, preostalih 10% pa v njenem stebru (nogici).

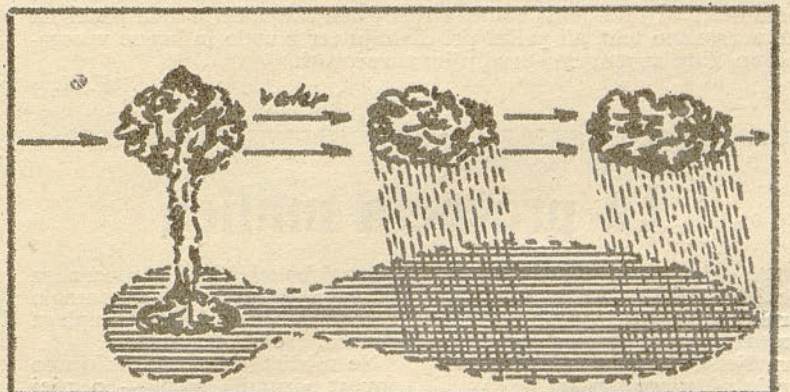
Višina, ki jo doseže radioaktivni oblak, je odvisna od toplotne energije, ki se sprosti ob eksploziji, kot tudi vremenskih razmer na področju, kjer je bila izvedena eksplozija. Očitno je naslednje: kolikor močnejša je eksplozija, toliko večja je tudi potisna sila, ki deluje na oblak, zato je tudi višina, ki jo doseže večja.

Radioaktivni oblak doseže največjo višino v kakih desetih minutah, nato pa se stabilizira in dobi znano gobasto obliko (v eni prejšnjih številkih smo jo prikazali), ki je dobro vidna tudi od daleč in jo je mogoče opazovati dalj kot eno uro.

SESEDANJE RADIOAKTIVNIH PADAVIN.

Večji delci iz oblaka in stebra se sesedajo na zemljo že takrat, ko se oblak dviga, tako, da je zemljišče kontaminirano tudi v neposredni bližini ničelne točke eksplozije.

Lažji delci se sesedajo dalj časa, zato kontaminirajo velike površine. Vendar pa se večji del radioaktivnih padavin sesede prvi dan, to je zgodnje sesedanje ali kot temu pravimo *lokalne radioaktivne padavine*.

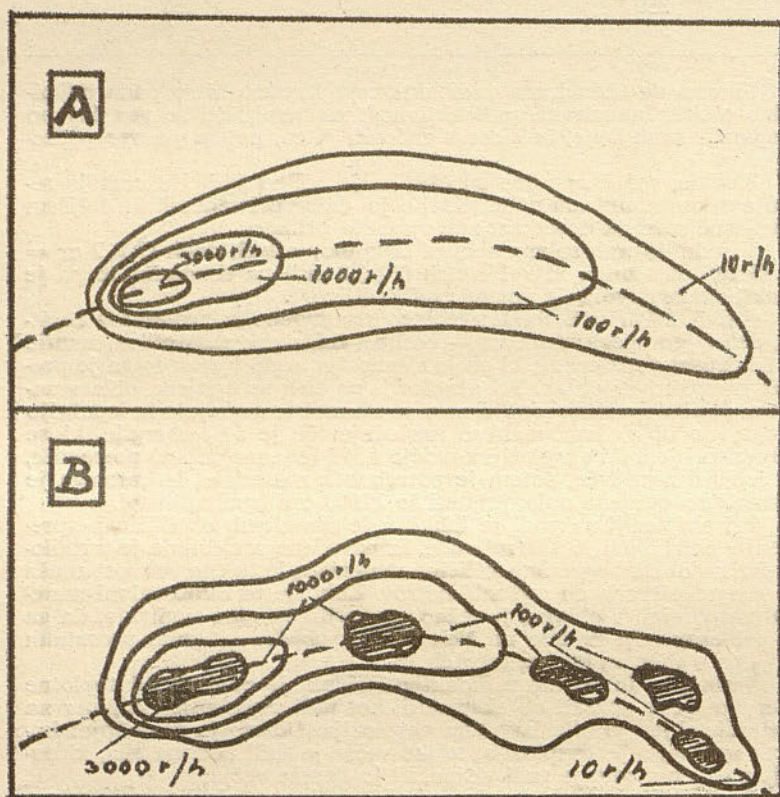
Sl. 1 Radiacijska kontaminacija ozemlja z radioaktivnimi padavinami

Radioaktivnostni učinek jedrske eksplozije

RADIOAKTIVNI DELCI do 5 mikronov se sesedajo na zemljo dva do tri tedne po eksploziji in več. Tem padavinam pravimo troposferske ali kontinentalne. Radioaktivni delci do enega mikrona se sesedajo dolgo časa, mesece in leta.

Tem padavinam pravimo stratosferske ali globalne. Toda pri kontinentalnih kot globalnih radioaktivnih padavinah kontaminacija nikoli ni tako močna, kot pri lokalnih. Tako se pri eksploziji na tleh sesede 50—70 % produktov cepitve v obliki lokalnih padavin, 30—50 odstotkov pa v obliki poznejših kontinentalnih in globalnih padavin.

Po stabilizaciji se radioaktivni oblak širi v smeri gibanja zračnih tokov — vetra. Kdaj bodo radioaktivne padavine prispele v kak kraj, je odvisno od njegove oddaljenosti od središča eksplozije in hitrosti vetra. Če je na primer kraj oddaljen 50 km, ko piha veter s hitrostjo 25 km/h, bodo prispele padavine tja čez 2 uri. Kako daleč in kakšna območja zajamejo radioaktivne padavine in njihov vpliv, nam pove podatek, da so radioaktivne padavine padle na japonske ribiče na ladji Fukuriu Maru, ki so bili 160 km oddaljeni od poizkusne eksplozije termonuklearne bombe 1. marca 1954. leta. Sredi marca istega leta so približno 3000 km od otočja Bikini, kjer je bila eksplozija, ujeli radioaktivno kontaminirane ribe. Območja, ki jih zajamejo radioaktivne padavine, so navadno elipsaste oblike. Glej slike 1., 2. in 3.

Sl. 2 Radiacijska kontaminacija ozemlja:
A : predvidena, B : dejanska

Moč sevanja iz radioaktivnih padavin na kontaminirani površini ni povsod enaka. Blíže središču eksplozije je zelo močna in bi človek, ki bi se zadrževal na takem kraju, hitro prejel smrtno dozo radioaktivnih žarkov.

Poudarimo naj, da so v nasprotju z začetnim sevanjem za človeka pri kasnejšem radioaktivnem sevanju še posebej nevarni alfa in beta delci, ki jih oddaja radioaktivni prah, zlasti, če je le-ta padel na nezavarovano telo, ali prišel pri dihanju ter z vodo in hrano v organizem. Zato se moramo pred njim zavarovati.

F. K.

Ta presneta malica

Ste kdaj pomislili, da malice ne kuha vodja TOZD družbena prehrana in gostinstvo? Ste? Zakaj pa potem ob neokusno pripravljenu obroku slišimo kritiko le na njegov račun?

TOZD družbene prehrane predlagam, da uvede novost v smislu obveščanja: poleg napisa, kaj bomo drugi dan jedli (vrste ma-

lic) naj bo tudi ime odgovornega kuharja. Morda bo to pripomoglo k izboljšanju kakovosti toplega obroka.

Ne mislim, da sem predlagano novost »izumil« sam — o njej sem že večkrat slišal. Ker pa je doslej nihče ni uresničil, jo pač javno predlagam. Pa brez zamer! Zdravko Ivačić

Priznanje športnikom Železarne

Tudi v letu 1976 veliki uspehi na področju rekreacije in športa.

V petek, 14. januarja je bila v dvorani Golovec zaključna prireditve lanskoletnih rekreacijsko športnih dejavnosti. Športniki iz naše železarne so tudi v tem letu dosegli velike uspehe. V tekmovalstvu za nagrado sodelovanja so v skupini industrije zasedli I. mesto ter s tem osvojili že drugič lep pokal, ter nagrado. Zbrali so 1114 točk pri moških ter 528 točk pri ženskah. V vseh panogah gospodarstva, po katerih so posamezne OZD razdeljene pa so športniki železarne zasedli drugo mesto za Ingradom in pred LIK Savinjo.

Pri ocenjevanju za nagrado sodelovanja se upošteva udeležba tako na TRIM igrah, kakor tudi na TRIM akcijah.

TRIM igre vključujejo tekmovalne ekip ločeno v petih dejavnostih, in sicer: industrija, gradbeništvo, promet in zveze, storitvene dejavnosti in družbene dejavnosti. Tekmovalne panoge pa so: smučanje, moški in ženske; streljanje moški in ženske; namizni tenis moški in ženske; kegljanje moški in ženske; plavanje moški in ženske; odbojka moški in ženske; mali nogomet moški; košarka moški; ter šah moški.

Ne samo po množičnosti, tudi po kvaliteti lahko govorimo o velikem uspehu naših ekip, saj so pri TRIM igrah kar v štirih panogah prvaki; tako so prva mesta dosegli v šahu, malem nogometu, streljanju in smučanju; drugo mesto v namiznem tenisu in košarki, tretje mesto v odbojki, četrto mesto v štafetnem plavanju ter osmo mesto v kegljanju.

Ob tem je potrebno povedati še to, da v teh tekmovalnih sodelujejo ekipe iz 14 organizacij združenega dela, industrijske dejavnosti.

Tudi v TRIM akcijah, to je v kolesarjenju, teku, hoji, plavanju in smučanju, kjer se ne tekmuje, beležimo veliko udeležbo naših članov kolektiva.

Program športne rekreacije v celjski občini predvideva za leto 1977 naslednje dejavnosti: v okviru redno organiziranih aktivnosti:

— TRIM igre po petih sindikalnih dejavnostih (industrija, gradbeništvo, promet in zveze, storitvene dejavnosti in družbene dejavnosti) za moške in ženske ekipe v istih panogah, kot v preteklem letu,

— občinske kvalitetne lige: tekmovalne sindikalnih ekip in iz krajevnih skupnosti,

— vadba športno rekreacijskih skupin, ki se bo odvijala v okviru temeljnih organizacij združenega dela, telesno kulturnih organizacij in skupin ter krajevnih skupnosti.

V okviru občasno organiziranih aktivnosti:

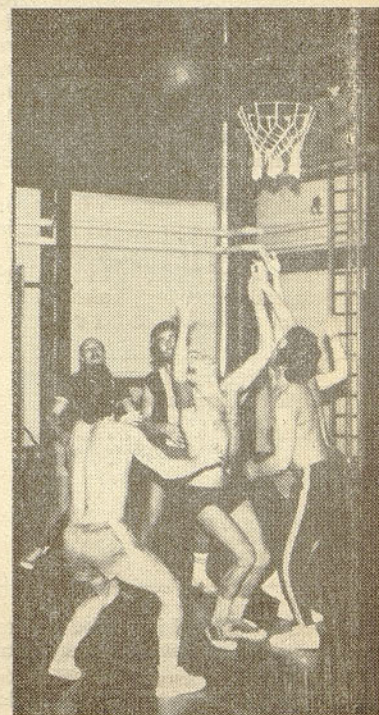
— TRIM akcije: smučanje, tek, plavanje, kolesarjenje in hoja,

— tečaj smučanja in plavanja: organizirani bodo na Gričku, Svetini, in v bazenu posebne osnovne šole ter kopališču,

— pikniki z organizacijsko vsebino na Gričku in Svetini,

— organizacija seminarjev za organizatorje rekreacije iz organizacij združenega dela, krajevne skupnosti in telesnokulturnih organizacij.

Torej možnosti je veliko, upamo, da bodo ne samo športniki, temveč tudi drugi člani našega kolektiva izkoristili vse možnosti, ki jih nudi organizacija rekreacije in športa.

Košarka je tudi pri nas priljubljen tekmovalni in rekreacijski šport

Zlata značka TRIM igre 1976 Tinetu Vebru

Tovariš Tine Veber je ponovno prejel zlato značko, ki jo podeljujejo najuspešnejšim organizatorjem rekreacije iz vseh dejavnosti v posameznem letu. Tovariš Tine Veber ni samo dober organizator v naši delovni organizaciji, kjer to funkcijo opravlja že dolga leta, temveč je eden od vodilnih funkcionarjev na tem področju v občini. Kot predsednik zbora delegatov za športno rekreacijo je nedvomno ogromno prispeval k razvijanju ter tako uspešnemu delovanju na področju športa in rekreacije v vsej celjski občini. Tovarišu Tinetu iskrene čestitke.

ŠTORSKI ŽELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA STORE — Izhaja enkrat mesečno — Uredniški odbor: Gradišnik Frido, Ivačić Zdravko, Knez Peter, dipl. ing., Ocvirk Stane ing., Umnik Mitja jur, Uršič Rudi, Zmahar Ivan — Odgovorni in glavni urednik: Ocvirk Stane ing., pomočnik urednika: Uršič Rudi Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.

Mladoletniki in delo

Mladoletniki v delovnem razmerju so mladi delavci med 15. in 18. letom starosti, vajenci, učenci v gospodarstvu in učenci poklicnih šol. Mladoletni delavci so med delom in med praktičnim poukom izpostavljeni dejavnikom delovnega in tehnološkega postopka, katerim njihovi vrstniki iz drugih šol niso izpostavljeni. Od tega, kako v tem obdobju obravnavamo mlade delavce, je v veliki meri odvisen njihov sedanj in prihodnji telesni in duševni razvoj ter njihova prihodnja delovna zmožnost.

O racionalni in varni zaposlitvi mladoletnikov lahko govorimo takrat, če mladoletniki dosega dober kvalitativni in kvantitativni učni in delovni uspeh, pri čemer ne pride do okvare njihovega zdravja ter, da so jim omogočene njihove biološke in sociološke funkcije, to pomeni, da nemoteno rastejo, dozorevajo in se osebnostno razvijajo.

Nekaj telesnih značilnosti mladoletnikov

Najbolj značilna je intenzivna telesna rast, saj zrastejo v tej dobi povprečno 15—20 cm, pri čemer pa ta rast ni enakomerna (predvsem se podaljšajo okončine), kar nam daje vtis nesorazmerja med trupom in okončinami. Okostje je še zelo plastično, zato lahko težko fizično delo in nefiziološki položaji telesa povzročijo okvare skeleta, predvsem hrbtenice. Notranji organi zaostajajo v rasti, spolne žleze začnejo izločati hormone, kar vse povzroča povečano napetost, nemir, hitrejšo utrujenost in podobno. Zaradi zaostanka v rasti srca lahko pride v tem predelu do nevrovegetativnih motenj, predvsem zbadanja in tesnobe. V tem času so pogoste tudi slabokrvnosti, kožne bolezni in povečano potenje.

Duševne značilnosti

Posebnosti tega obdobja so zajete s pojmom pubertete, ki je polna notranjih nasprotij. Mladostniki so čustveno zelo občutljivi, za malenkosti se razburijo in sprejo. Dostikrat se počutijo užaljene, doživljajo depresije in občutke manjvrednosti, zapirajo se vase, ali se zatekajo v nerealen svet fantaziranja. Pogosto so njihovi konflikti z okolico, naj bo to v družini, šoli ali na delovnem mestu, kajti odklanjajo avtoriteto in kakršnekoli pritiske »od strani« ali »od zgoraj«. Ko v primerjavi z odraslimi ugotavljajo, da jim še niso kos, si poiščejo druga področja uveljavljanja, kjer hočejo izstopati, npr. z ekstravagantnostjo, s pretiravanjem pri pijači, cigaretah, skratka — želijo biti originalni po vsej sili. Pomembno je, da vemo, da so v tem obdobju zelo pogosti čustveni izbruhi, konflikti z okolico, pobegi od doma, iz šole in z dela, potepanja in menjave zaposlitve.

Mladoletnik pri delu

Vleki pomen za pravilno prilagoditev mladoletnika na delo imata poklicno usmerjanje ter postopno in skrbno uvajanje v delo. Treba jim je priskrbeti ugodne delovne in tehnološke po-

goje. Mladoletnik ne sme delati v nočni izmeni (v izjemnih primerih, ko to terja skupna korist, višja sila ipd., mu lahko naložimo delo ponoči, vendar ne delavcu, ki še ni star 17 let). Zdravniki priporočajo, naj ne bi delal več kot 6 ur dnevno, v neposredni proizvodnji pa ne več kot 4 ure dnevno. Za ugoden delovni učinek mladoletnika je potrebnih več odmorov. Delo ne sme biti statično in ne sme obremenjevati telesa z nefiziološko držo pri delu. Pri delu naj bi imeli tudi ustrezno prilagojene sedeže, mize, orodja.

Mladoletnikov organizem v rasti in razvoju je bolj kot organizem odraslega občutljiv za vpliv industrijskih strupov, predvsem takih, ki vplivajo na kri in krvotvorne organe, živčevje in notranje organe. Dosti težje kot odrasli prenašajo neugodno toplotno okolje (predvsem nagle temperaturne spremembe), neprimerne razsvetljava, ropot in vibracije. Bolezni dihal zaradi prahu in poklicne nalezljive bolezni so v istih okoliščinah bolj nevarne za mladoletnika kot za odraslega. Pogoste pubertetne spremembe na koži večajo število kožnih obolenj pri mladoletnikih.

Znano je dejstvo, da je pri delavcih s krajšim delovnim stažem največ nesreč. Mladoletni delavci dobijo v zvezi z varstvom pri odraslih mnogo slabih zgledov. Pri tem mislimo na podcenjevanje nevarnosti, neupoštevanje predpisov, opuščanje zaščitnih sredstev. Slabe zglede jim dajejo tudi s kajenjem, pitjem alkoholnih pijač, ponočevanjem in neustrezno izrabo prostega časa.

Mladoletniki imajo tudi svojstvene prehrabne potrebe. Potrebujemo dvakrat več beljakovin kot odrasli ter več nekaterih vitaminov in mineralov. Žal so živila, ki so za mladoletnika najbolj ustrezna, tudi najdražja in premalo zastopana v dopolnilnih obrokih v organizacijah združenega dela in šolah. Zaželeno bi bilo posebno dopolnilo k mladoletnikovemu obroku in to v obliki mleka in sadja, ki bi ga potreboval čimprej zjutraj in še ob koncu delovnega časa, saj je znano, da mnogi ne zajtrkujejo in zaradi oddaljenosti tudi pozno kosijo. Mleko kot dopolnilni obrok ima tudi psihološki in vzgojni pomen — med »pivci mleka« je manj kadičev in rednih uživalcev alkohola.

Pri pravilni zaposlitvi mladoletnikov je njihov delovni in učni uspeh dober, njihov razvoj pa neoviran. Zato je treba mladoletnikom praktično zagotoviti resnično ustrezno zaposlitev in pri tem upoštevati tehnološke, pravne, socialne, psihološke, zdravstvene in vzgojnovarstvene ukrepe pri delu.

J. C.

v primeru požara
in nevarnosti:

TEL. 302

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA POLANCA
upokojenca iz Štor

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se godbi na pihala, upravi sindikata, vsem družbenopolitičnim organizacijam za izkazano pomoč. Najtopleje se zahvaljujemo govornikom tov. Francu Oevirku in tov. Verbiču za ganljive besede ob odprtem grobu. Iskreno se zahvaljujemo vsem prijateljem, sorodnikom in znancem za toliko cvetja, skratka vsem, ki so nam ustmeno ali pisмено izrazili sožalje in sočustvovali z nami.

Še posebno se zahvaljujemo tov. Pavlu Štefančiču in tov. Buletu za nesebično pomoč v teh težkih trenutkih.

Zalujoči: žena Angela,
sinova Oto in Zlatko
z družinami

ZAHVALA

Ob pridki izgubi dragega moža in očeta

FRANCA KOŠAKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje in izrekli sožalje. Najlepša hvala stanovalcem.

Posebna zahvala obratu valjarne II, upravi železarne, tovarišu Kavčiču za poslovilne besede ter godbi na pihala.

Zalujoča žena Nežka
in sin Branko

ZAHVALA

Ob nenadni boleči izgubi dragega moža in očeta

IVANA SLATAU
upokojenca železarne

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so družini izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo govorniku, sindikatu ter godbi železarne.

Zalujoča žena Jožefa,
hči Marija ter Jože
in Milka z družino

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči in nenadomestljivi izgubi dragega moža in očeta

JOŽETA ČESNIKA
vratarja v samskem domu

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga pospremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo govorniku za ganljive poslovilne besede in pevcem.

Zalujoči: žena Pavla,
sin Jože in hči Mira

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše nadvse drage mame

TEREZIJE KRUMPAK

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sodelavcem za izrečeno sožalje, darovane vence in nesebično pomoč v težkih trenutkih. Še posebna hvala sindikalni podružnici Železarne Štore, gasilskemu društvu in enoti dežurnih gasilcev Železarne Štore ter Šolskemu kovinarsko industrijsko metalurškemu centru za vence, številno udeležbo na pogrebu in pomoč pri organizaciji pogreba.

Zalujoči sinovi
z družinami

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega ljubelega moža, očeta, očija, brata in strica

FRANCA MULEJA

se najiskreneje zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za vso pozornost, tolažbo, izraze sožalja, za poklonjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Iskrena hvala tudi zdravniku dr. Francu Fazarincu in njegovemu osebju, dr. Francu Malgaju za večletno zdravljenje, dr. Pavlu Knezu in sestram kirurgije celjske bolnišnice, kolektivu Železarne Štore, obratu jeklarna, službi zavarovanja, Gasilskemu društvu Prožinska vas, duhovščini za opravljen obred, teharskim pevcem, govornikom g. župniku Rozmanu, tov. Tržanu in tov. Mramorju, vsem ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu izkazali toliko ljubezni in ki ste mu kakorkoli pomagali v življenju.

Zalujoči: žena Marija,
hčerka Fani z možem
Tinotom, vnučka Martin in Marija, sestra,
bratje, nečaki in ostalo
sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta

KARLA CMOKA

se iskreno zahvaljujemo kolektivu elektro obrata za darovani venec in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči Cmokovi

Dopisujte

V V

Štórski
ŽELEZAR

KADROVSKE VESTI

V mesecu decembru so bile v naši organizaciji združenega dela naslednje kadrovske spremembe:

NOVI ČLANI NAŠE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA

Cerovšek Jože, KV avtomehaničnik, Rajh Branko, KV avtomehaničnik, Zupanc Roman, KV avtomehaničnik, Voh Anton, NK delavec — vsi iz tovarne traktorjev v izgradnji; Podbregar Vladimir, VS inženir za ladijsko strojništvo iz konsignacije tovarne traktorjev; Starc Nada, KV prodajalka iz finančnega sektorja; Perčič Janko, SS komercialni tehnik iz komercialnega sektorja; Lupšina Franc, NK delavec iz livarne II; Cizmar Ivan, KV strugar iz obdelovalnice litine; Mešinović Zijad, NK delavec iz obrata za vzdrževanje transportnih sredstev; Egartner Jože, NK delavec iz valjarne I; Gračner Bojan, KV avtomehaničnik iz oddelka za kakovost.

IZ JLA SO SE VRNILI

Sramel Mirko, NK delavec iz livarne II, Perc Drago, NK delavec iz livarne I, Podgoršek Martin, KV kalupar iz livarne II. Vsem želimo prijetno počutje med nami!

SAMOVOLJNO ZAPUSTILI DELOVNO ORGANIZACIJO

Kodrič Milan, KV kopač iz transportnega obrata, Goranović Aleksa, PK pulnist iz jeklarne II, Kunštič Zeljko, NK delavec iz valjarne I, Žaberl Roman, NK delavec iz valjarne II, Žnidarko Milan, NK delavec iz valjarne I, Dervišević Ajiz, PK premikač iz transportnega obrata, Jakupi Vehbi, NK delavec iz livarne II.

ODŠLI PO LASTNI ZELJI

Čater Franc, NK delavec iz livarne II.

ODŠLI V JLA

Korenjak Franc, KV avtoklepar iz energetskega obrata.

NARAŠČAJ V DRUŽINI SO DOBILI

Urleb Anton iz livarne I, Klinar Božo iz mehanične delavnice, Zupanič Ivan iz obdelovalnice valjev, Kresnik Ljubo, dipl. ing. iz livarne II, Lukič Vojo iz ener-

getskega obrata, Ratajc Franc iz transportnega obrata, Jevševar Jože iz mehanične delavnice, Jošt Marjan iz jeklarne I, Kokol Vinco iz mehanične delavnice, Harambašić Hasan iz energetskega obrata, Poljanec Jože iz elektroplavža, Selinšek Janez iz mehanične delavnice, Gajšek Mirko iz valjarne II, Seibert Karl iz tovarne traktorjev v izgradnji in ing. Milanović Slobodan iz TOZD MO.

NA NOVO ZIVLJENJSKO POT SO STOPILI

Sorčan Drago iz orodjarne, Ščurek Božo iz priprave TOZD ViT, Boboš Stevan iz energetskega obrata, Stopinšek Alojz iz obdelovalnice litine, Jazbec Albin iz livarne II, Arsenič Djuro iz valjarne I in Pajk Srečko iz obdelovalnice valjev.

Vsem želimo obilo družinske sreče!

Vsem iskreno čestitamo!

NAŠI UPOKOJENCI

Jože MAJERLE, rojen 26. 11. 1911 v Plznu, stanujoč v Štorah 97, je bil zaposlen v Železarni Store od 12. 9. 1938 do 18. 8. 1942 v mehanični delavnici kot strojni ključavničar. Od 4. 12. 1944 do 2. 7. 1945 je bil zaposlen v Pivovarni Laško, nato pa se je dne 3. 7. 1945 ponovno zaposlil v naši delovni organizaciji kot delovodja mehanične delavnice, bil premeščen v sektor za novogradnje in delal kot asistent za strojno opremo, nazadnje pa kot nadzornik montaž vse do upokojitve. Redno se je upokojil dne 31. 12. 1976.

Franc MLAKAR, rojen 13. 9. 1920 v Štorah, stanujoč v Kompolah 91, se je zaposlil v Železarni Store, obrat šamotarna, dne 23. 10. 1939 in delal do 28. 3.

1940. Od 1. 4. 1940 do 24. 5. 1943 je bil zaposlen v Livarni Muta, nato pa se je ponovno zaposlil v naši delovni organizaciji dne 3. 9. 1945 v modelni mizarni kot mizar, bil premeščen v pripravo proizvodnje kot normirec, nazadnje pa je opravljal delo tehnologa v pripravi proizvodnje vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen dne 29. 12. 1976.

Antonija ŠTOR, rojena 17. 1. 1913 na Teharjah, stanujoča v Osenci 8, Teharje, je bila zaposlena od 15. 9. 1941 do 1. 9. 1945 na občini Teharje, dne 10. 8. 1946 pa se je zaposlila v naši delovni organizaciji kot ekonomski tehnik v finančnem sektorju, kjer je delala vse do upokojitve.

Alojz TOMŠE, rojen 17. 5. 1914 v G. Pirušici pri Brežicah, stanujoč na Ostrožnem 29, p. Ponikva, se je zaposlil v naši delovni organizaciji 23. 7. 1954 v livarni kot livar, nato pa je bil premeščen v nadzorno službo za vratarja, kjer je delal vse do upokojitve.

Starostno je bil upokojen 2. 12. 1976.

Marija KRESNIK, rojena 9. 11. 1919 v Celju, stanujoča v Kompolah 37, je bila zaposlena v Železarni Store od 25. 6. 1965 do 3. 12. 1965. Ponovno se je zaposlila v naši delovni organizaciji 23. 12. 1965 in delala kot čistilka v komunalnem oddelku vse do upokojitve.

Dne 27. 12. 1976 je bila invalidsko upokojena.

Želimo jim, da bi mnogo let uživali zasluženo upokojitve!

NOVE KNJIGE

Jevtović V.: Priručnik o transportu fluida, sa katalogom, S-2814.

Urejanje finančnih razmerij med temeljnimi organizacijami z združenimi poslovnimi funkcijami, 1975, S-0456.

Milojević: Priručni leksikon marketinga, 1975, S-0459.

Naučno-tehnička dostignuća u metalnoj industriji, 1975, S-0458.

Momirović: Evaluacija dijagnostičkih metoda, 1970, S-2822.

Od udruženog rada do asocijacije slobodnih proizvođača, S-0457/I, II.

Moderne Unfallverhuettung, 1975, S-3651.

Lüftungs- und Klima-Anlagen in der Bauplanung, 1974, S-3653.

Popović S.: Zaštita voda i vazduha od zagađivanja, S-2825.

Vrcelj: Neki aspekti industrijskih inovacija, 1975, S-2824.

Uslovi rada u sistemu radne sredine sa posebnim osvrtom na probleme ventilacije, 1975, S-3657.

Cigoj S.: Mednarodno zasebno pravo, S-2829.

Arbeitsstudium und Instandhaltung, 1963, S-0477.

Kruse-Radeker: Optimierung der Instandhaltungsorganisation, S-0476.

VEM-Handbuch, Die Technik der elektrischen Antriebe, S-2840.

Tehnička enciklopedija, 5, 1976.

Peternelj D.: Organizacija vzdrževanja delovnih sredstev, S-3671.

Kostić S.: Digitalne elektronske računске mašine, 1976, S-2839.

Racionalno iskorišćenje kapaciteta u neprekidnim proizvodnim procesima, 1976, S-3667.

Tehnički priručnik za strojarstvo i građevinarsku industriju, Zgb, 1974, S-2855.

Priprema uzoraka rude za rentgensku fluorescentnu analizu, Inst. za metalurgijo, Sisak, 1976, S-3677.

Statistički bilten UJZ za 1973, S-3675.

Konstrukcionna jačnost čuguna s šarovidnim grafitom, 0484.

JUS — zbirka standarda, I, II, III, S-0485/I, II, III, 1974.

Katalog jugosl. standarda 1976, S-3623/76.

Katalog strane tekuće periodike u bibliotekama Jugoslavije, 1971—1972/II, Beograd, 1976, S-3669/II.

STAHL-EISEN LISTE, 1975, S-2854.

ANALIZA RADA, aglomeracija visokih i elektroredukcionih peći jugosl. železara u 1975 god.

Spravočnik rabečeg litesčička, Leningrad, 1976, S-0486.

OBVESTILO

Gasilsko društvo Železarne Štore priredi dne 19. februarja 1977 v Kulturnem domu v Štorah

»MAŠKARADO«

Igral bo ansambel »BRATOV OCVRK« Rezervacije dobite pri dežurnih gasilcih v Gasilskem domu Vabljeni!